

Roseliins oochies, ontleedt

Daniel Joncktys

bron

Daniel Joncktys, *Roseliins oochies, ontleedt*. Iasper Gorissz., Dordrecht 1639

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/jonc006rose01_01/colofon.php

© 2011 dbnl

Leser,

ICK stae buyten tvvijffel, of sekere Catoos van ons' eeuuv', by de vvelcke, quansuys, den naem van de Liefde selfs verdacht is, sullen op 't insicht alleen van dit opschrift alhier haer neus fronßen, en seggen, dat ick mijn tijd vvel nutter kon besteden, dan in't verhandelen van sulcken stoffe. VVoud' ick mijn selven verontschuldigen, den aenvang van mijn eerste Jeugd, die een baer-moeder van dese malligheden gevveest is, sou my by Verstandige ten vollen vry pleytten. En schoon genomen datse nu eerst geboren vwaren, soud' het soo vreemden saeck zijn (also het noodig is edulcare vitam, curas nugis, &c. somtijts syn beplougde dagen met vrolijcke uyren te vervvißelen) dat ick dese Pop voor mijn tijd-verdrijf gekósen had? Seker, die dusdanige tijd-verdrijfjes verachten, ipsi tandem vel in puellam impingunt, vel in poculum, komen haer dickvvils noch ten laetsten in een onnutter vermaeck te verstricken. En alsoo, gelijk Plinius seydt, magna pars studiosorum amoenitates quaerimus, meest alle lèf-hebbers der geleerdheyd iets soecken, om haer selvē te verlustigen, lieve, hoe soud' ick onnooseler vermaeck voor mijn eerste Jeugd hebben kunnen uyt-vinden. Oock ben ick de eerste niet, die diergelijcken stoffe bevvrocht hebbe; vele zijn mijn voor gegaen, vvelckers ampt en jaren het vry noch minder paste, dan het my doet. Heliodorus, een Bißchop, heeft de liefds-pleging van Theagines en Chariclea beschreven, en vvanneer hy van sekere Catôos synes tijds daer over bestraft vvierd, heeft hy liever gehad, gelijk Nicephorus seydt, syn

Bißchopdom, dan syn Boeckte verlaten. AEneas Sylvius, een Godsgeleerde, en devvelcke, gelijk hy van syn selven getuygt, jam meridiem praeteregressus, in vesperum ferebatur, nu al over de 40. jaren oud vvas, heeft doen eerst die lustige geschiedenis van Eurialus en Lucretia aen 't licht gebracht. Maer vvat houv' ick tot mijn onschuldts danighe vertoogen by te brengen? Vvat nood doet het met Martialis te seggen,

Lasciva est nobis pagina, vita proba est:

of met Ovidio,

Vita verecunda est, musa jocosa mihi,

dat onse rijmpjes vvel dertel, maer niet te min ons leven vroom is? 'Ten is sulcken saeck niet, dat ick met Socrates in Plato mijn aensicht houf te decken, als ick van Liefde sprêeck; of een blos te schieten, en mijne oogen na de aerd te slaen, als Pallas dede, vvanneer Jupiter hem over 't houvvelijck van Mercurius met haer beraedslaegde. 't en is soo ongerijmden rijm niet, dat ick daer door uvve eerbare ooren soude quetsen; gelijk heden ten dage vele Jtaliaensche en Fransche Rijmers doen, devvelcke hare aerdige dichten met sekere ontuchtige toevallen alsoo besoedelen, dats' om dies vville van tendere gemoederen met vvalging gelesen vverden. Vvy maken 't dan kort, met die vijse Neus-vvijsen, die dese spijs niet en sullen kunnen verduvven, en seggen maer alleen, als eertijds Mercerus aen soodanigen slag van menschen gedaen heeft: Si male locata est opera scribendo, ne ipsi locent in legendo: Indien vvy onsen tijd in 't schrijven van dees rijmpjes onnuttelijck versleten hebben, besteedt dan uvve uyren beter, als in 't lesen van die selfdige.

**Geschil,
Wat de meeste kracht heeft, om Liefde te verwecken.**

GEld ergens het sprêeck-vvôord, Soo vêel hoofden, soo vêel sinnen: vvel te recht magh het op dit geschil gepast zijn, vvaer in ons t'overvvegen staet, Wat de meeste kracht heeft, op het herte van een mensche, om het selfde in de Liefde te verstricken. Want hier sal ten eersten aenvang een blinden Wreck te Roll komen, en vol-mondig uyt-seggen,

- veniunt a dote sagittae,

de scherpste minne-schichten komen van me Vrouvv PECVNIA. Seker, die syn oogh op 't gemeene padt des VVerelds vallen laet, sal met den eersten opslagh bespeuren, datter meer van de Munt-Godin, als van de Minne-moeder gekoppelt vverden. Hoort, ten desen aensien, dêes lieve Godin, van haer selven roemen:

Het minne-snoer vvierd van de Liefd, vvel eer,
Te saem geknoopt: maer nu kôomt my die eer.
Soo datmen my, te recht, ten desen dagh
Des VVerelds Coppelersse noemen magh.
Ben ick van huys, daer groeyt geen liefd' in 't hert.

VWie sonder mijn mint, mint syn eygen smert.
 Al vvaer ick ben, daer brandt de liefde heet:
 Soo dat men my voortaan de Liefde heet.

Niet soo gemeen, hedensdaeghs, dan dat een ouven Grimmer, een uyt-gemergelt breyn, meer besvvangert met snot dan levendige geesten, misschien maer met een oog, sonder tanden, en beheft met meer dan tvvintigh qualen, indien hy slechts na den geldt-sack krom gaet, het puyck uyt de Maeghden-rey voor syn Tvveede-helft sal vvech-slepen:

*Bis puer, effoeto quamvis balbutiat ore,
 Prima legit rarae tam culta roseta Puellae.*

la sy selfs en schaemt haer niet te seggen,

Dummodo sit dives, Barbarus ille placet.

Heeft slechts dêes Bloedt syn kas met penningen geladen, Hy sal de Liefste zijn.

Hierom is 't dat veeltijds rechtschape jongelingen
 Voor een gesloten oor haer minne-klachten singen,
 Om dat syn kist, juyst als de haer, niet stinckt na 't geld;
 Schoon hem dē Hemel heeft veer boven haer gestelt.

*Tu vero licet Orpheus sis, saxa sono testudinis emolliens, nisi plumbea earum corda
 auri vel argenti malleo emolleas,*

Derft ghy sleutels van die kamers,
 Daer men sonder gouden hamers
 Selden in geraeckt, of niet,

't sal gevis een vwind-ey zijn, en ghy mooght van nu of aen uve rijmpjes vvel te huys houven. Van gelijcken aen d'ander zy, mennigh vvel-geschickt longelingh omarmt *Asinam auro onustam*, een half-rotten Quêen, om het selfde insicht. VVant dit staet vast by velen van haer; Isse rijck, s'is schoon buytē alle tvvist-spraeck, dan bemintmer vvonderlijck, haer lekende loncken hebben hem het ingevandt in vier en vlam gestelt; soo dat hy, van Liefde rasende, den strop nu alreede aen den balck heeft vast-gehecht, en soo hy haer vveder-gunste niet en kan bejagen, 't sal op den hals aenkomen.

Breng vveder voort een aerdig schepsel, Natuurs eygen meester-stuck, maer die de Fortuynne tot een Stief-moeder gehadt heeft, hare uytmuntende schoonheden en deugden sullen navvelijcks van yemant aengemerckt vvorden, ick laet staen, dat die selfdige een voncxke van Liefde in soodanige herten ontsteken soudē. Vele duysende liepen te samen, als Apuleius schrijft, om dien luyster van hare eeuwve, schoone Psyche te besichtigen, hare schoonheyd vvierd van allen vvel gepresen, en met keurige oogen aengesien, dan op geen ander vvijse als een konstige schilderije; den man vvas te soeckē, die Psyche tot syn Bruyt vvou. Vraegt

ghy de rede? om datter vveynigh kleys aen de kloet vvas, Siet in het stuck van houvvelijck, en aller trachten en poogen sal getuygen, als dat

- *Quaerenda pecunia primum est,
Virtus post nummos.* -

Voor-eerst het goed moet zijn bejaegt,
En dan eens na de deugd gevraegt.

Hierom denckt my dat eenige, alhoevvel vveynige, seer verdvvaelt zijn, devvelcke in dese onse eeuwve, om het vvit van dit geschil te treffen, met de deugd, verstand, en vvetenschappen op de baen komen. 'T is vvel vvaer, *probitas laudatur, sed alget*: de deugd vverd van sommige vvel gepresen, maer eylaes, s'is te koel, om een minne-vlamm in 't herte aen-te-stoken. Vraegt eens, Iuvenalcs, na de Dochter van een Rijcken, die in syn tijd al mé vvat letteren gegeten heeft, en sigh selven een Lief-hebber van geleerde noemt, *affer tecum, si vis vivere secum*, gy koomt te laet, soo u bors niet vvel versien en is: vvant,

- *didicit iam dives avarus
Tantum admirari, tantum laudare disertos,
Vt pueri Junonis avem.* -

Dit is syn aengevvende vvijse,
V dicht alleen maer vvat te prijsen,

En houden 't juyst van sulcker vvaerd
 Als kinderen de pauvve-staert.

'T is soo veer met onse eeuuv verlopen, dat

*Ipse licet Musis venias comitatus Homere,
 Nil tamen attuleris, ibis Homere foras.*

Quam nu dien Man, om vviens geboort' alleen
 In tvvist, vvel eer, gerochten seven ste'en,
 Quam nu dien Man met syne Luyt gegaen,
 Bracht hy geen geld, hy moeste buyten staen.

Soo dat ick het voor een Mis-erfde immers soo vorderlijck schat, *dentiscalpia radere*,
quam literariis monumentis magnatum favorem emendicare, schoe-pinnen te maken,
 dan door geleerde schriften de schrale gunst der Grooten af-te-bedelen.

Frange leves calamos, & scinde Thalia libellos.

Thalia breeck in haest u soete penn aen stuck,
 VVacht van u aerdig dicht voortaan geen meer geluck,

als de Musen selfs tot noch toe genoten hebben, devvelcke, daer alle d'ander
 Dochters van Iupiter aen verscheyde Goden zijn uyt-gehijlickt, in eensaemheyd
 haer leven moeten doorbrengen, om dat haer geen erf-lot is toe-geleyt.

*Calliope longum caelebs our vixit in aevum?
 Nempe nihil dotis, quod numeraret, erat.*

Soo dat vvy hier uyt genoechaem kunnen af nemen, dat de deugd en geleerdheyd in dit geschil niet met al te seggen heeft, en dat de Munt-godin alhier schijnt me Vrouvv beschick-al en Fijchje de voorste te zijn. VWant,

*Canes & equos (ô Cyrne) quaerimus
Nobiles, & a bona progenie,
Malam vero Vxorem, malique patris filiam
Ducere, non curat vir bonus,
Modo ei magnam dotem afferat.*

VVy soecken Bracken tot de lacht,
Van goede Bracken voort-gebracht,
VVy sien na Veullens, van een Paerd,
Dat goed en moedigh is van aerd:
Maer soeckt m'een Dochter tot syn Bruyd,
Of schoon haer Vader vvas een Guyt,
Dat raectt ons vveyng aen't gemoed,
Indien maer kley is aen de kloet.

Maer dusdanige menschen, die meer op de houvvelijcksgift dan op de Bruyd sien, sluyten vvy buyten 't besteck van ons geschil; alsoose veel eer voor Dulle, dan Verliefde t'erkennen zijn.

Ten tvveeden zijnder andere, die de kleederen en het aerdig optoyssel vry een groote kracht toe-schrijven, om onse herten in de minne-stricken te verlocken; alsoo dats'

in tvijffel slaen, *Forma debeat plus Arti, an Naturae*; of de schoonheyd haer meer van de konst, of van de Natuyr te bedancken heeft. Dat dit niet all buyten 't perck is, getuygen eenige Natuyrs Bastert-kinderen, devvelcke vvat çierlick opgesmuckt zijnde, haer selven vvijs maken datse schoon zijn.

*Sic dentata sibi videtur AEgle,
Emptis ossibus, indicoque cornu;
Sic, quae nigrior est cadente moro,
Cerußata sibi placet Lychoris.*

Soo denckt Vrouvv AEgle dat sy vvonder-vvel getand is,
En pronckt met been 't geen ons gebracht uyt 't Indisch Landt is:
Soo vvaent s' haer selven blanck, geschilderde Lychoris,
VViens vel veel svvarter dan een Indiaensche Mõor'is.

De Burgoendion loh. Lerius schijnt in syn Bresilse Reyse 'geheel aen dees zy te hellen. Op onse komst in Bresil, (seyt hy) vonden vvy bey Man en Vrouvve naeckt, sonder eenig deksel. Yemand sal dencken, dat een-soolangen omme-gang met naeckte Vrouvven nootsakelijck een scherpe aenprickeling tot de lust most zijn. Maer ick derf vry uyt seggen, dat het glintzterig çieraet, nagebootste coleuren, vliegende locken, &c. van onse luffrouvven in dit geval meer krachts hebben, dan deser naecktheyd,

schoon sy in schoonheyd de onse niet en vviycken. 't Gaet gemeenlijck soo,

*Auferimur cultu, & gemmis, autoque teguntur
Omnia, pars minima est ipsa Puella sui.*

VVy vverden door't getoy verleyd,
't Is all met peer'l en goud bespreyd,
En 't geen ons aldermeest behaegt
Belangt het minsten tot de Maegt.

Hier door koomt het, dat soo menigmaels het vleesch na de veren geld,

Naturaeque putet, quod fuit Artificis,

en dat een goeden lan die konstige vvangen voor Natuyrs prouf-stuck keurt, en met alsulcke vierigheydt druckt en kust, dat hem de lippen daer van rood vverden. Maer die op dit baken t'zeyl gaen, laet ick met een 's ander-daechs berouvv haer eygen vonnis vellen.

Dese min-krachtige minne-krachten dan uyt-gemonstert hebbende, sal Marsilius Ficinus ons nader aenleyden, om het rechte vvit te treffen. VWant indien (gelijck hy seyt) de liefde een treck tot schoonheyd is: soo moet daer nootsakelijck uyt volgen, als dat het schoonste de grootste kracht sal hebben om tot de liefde te verlocken; en vverderom 't geen meest tot het beminnen aenleydt, het schoonste vve-

sen sal. VVat de schoonheyd op onse gemoederen vermag, kan ons geduyrigh slaven en draven genoegsaem bevestigen, het vvelcke daer toe alleen schijnt aengeleydt te zijn, om schoone dingē (die vvy maer alleen najagen en lief hebben) soo vvel ongezielde als gezielde, in ons besit te krijgen. Dan alsoo ons geschil maer alleen siet op de liefde der menschen tot elkander, soo laten vvy de ongezielde dingen varen, en treden recht toe tot de schoonheyd des menschelijcken lichaems. Dese is 't die vvy met recht het grootste goed soudē mogen noemen, *bonum si non summum, de summis tamen non infrequenter triumphans*, het vvelcke seer menigmaels de overhand selfs over de Grootste genomen 'heeft. Een Schoone, seyt Xenophon, heeft dit, vvaer op hy met recht hem mag bemoedigen, als dat eē Stercke moet vvercken tot syn onderhoudt, een Kloeckmoedige ten strijde gaen, en syn leven in gevaer stellen, een Wijse spreken om sig selven te verdoogen; maer een Schoone kan buyten last en moeyelijckheyd syn herten-lust bekomen. *Qui divitiis, magistratu & gloriâ florent, iniuria lacessimus*, die met rijckdommen, ampten en heerlickheden begaeft zijn, zijn vvy nijdig, seyt Calcagninus; en houdt voor vast, dat een schoon mensch alleen voor allen laster bevrijdt 'is. VVijse en eerlijcke mannen haten vvy, seyt Isocrates, 't en zy sy door geschencken en vrund-dadige diensten ons de liefde gelijk als afperssen; de Schoone alleen be-

minnen vvy, en op het eerste aensien verbinden vvy onse goede genegentheden aen die selfdige, haer eerende als Goden, en zijn gevilliger ons t'haren dienste te vervougen, dan over andere te heerschen; ons dies te meer vernougt houdende, hoe meer vvy haer ten dienste staen. Indien een Schoone, neffens syne lichamelijcke schoonheyd met sekere gemeene deugden begaeft is, 't is te vervvonderen, hoe veer haren uytstekenden luyster de gemoederen der menschen in vervvondering sal verrucken. Indien hy de invallen syn's gemoeds gevouchelick kan uytten, ô! hy heeft een goddelijcke tonge;

Met aendacht vverd syn vvoord gehoort,
Recht of het van den Hemel quaem.

Geen van ons allen, of vvy bezegelen door ons toe-hellend oordeel noch dachelijcks 't gemeene spreeck-vvoord, het vvelcke seyt:

Gratior est pulchro veniens è corpore virtus.

De deugd, gehuysvest in een Schoone,
Kan meerder krachts en luyster thoonen.

Indien in tegendeel een Schoone beneffens syne lichamelicke schoonhedē niet en heeft, 'tgeen met recht beminnens vvaerdig is, ja veel eer in ondeugden boven anderen uytsteect; niet-te-min zijn vvy dien selfdigen toegedaen,

om syns schoonheysds vville. *Dic igitur ô formose Adolescens* (roept Phavorinus uyt) *dic Antiloque, suavius nectare loqueris; dic ô Telemache, vehementius Vlyße dicis; dic Alcibiades utcunque 'ebrius, libentius tibi licet ebrio ascultabimus.* Spreeck schoone longeling, spreek Antiloque, uvv vvoorden zijn soeter dan Nectar; spreek ô Telemache, uvv reden is krachtiger dan Vlysses tonge; spreek Alcibiades hoe vvel sad en droncken, vvant soodanig als gy zijt vvillen vvy u vvillig hooren. Fauten in soodanige en zijn geen fauten, alle onvolmaecktheden bedeckt, en onse sinnen sinneloos, in 't naspeuren van die selfdige. Hieromme vvas't soo vreemt niet, 't geen Isocrates seyde, datter meer door een onberispelijcke schoonheyd, dan voorts door alle andere uytstekende deugden een onsterffelicken naem verkregen hebben. Verscheyde Mannen zijn om de bevallige gestalte hares lichaems voor andere gestelt, en tot Koningen uytgekosen gevveest. Alsoo vvas het van outs by de Indianen, Persianen en Moren gebruyckelijck, den schoonsten haer's geheelen Landschaps tot een Opper-heer te kiezen: het vvelcke by andere Volckeren van gelijcken is nagepleegt gevveest. Want, gelijk Curtius seyt, *magnorum operum non alios capaces putant, quam quos eximia specie donare Natura dignata est, sy* oordeelden niemand bequamer den last des Rijcks te dragen, dan die de Nature met een schoone en uytstekende gestalte des lichaems had aengedaen. Om dit

insicht liep Agis, Koning te Lacedemonien, gevaer van syn rijcks-staf te verliezen; doordien hy een korte Vrouvve tot syn Egemael genomen hadde. Want sy vreesden, dat in sulcker vougen den Konincklijcken Rey van syn eersten luyster verbastert mochte vverden. VVel te recht dan mogen vvy de schoonheyd met Plato *privilegium Naturę* noemen; en met andere *Naturę gaudentis opus*, Natuyrs behaechelijck meester-stuck. Socrates noemtse een tyrannij, *in ipsos Tyrannos tyrannidem exercens*, die machtig is selfs de Tyrannen op de pijn-banck te vverpen. 'T vvas Diogenis gevvoonte, schoone Vrouvven met den naem van Koninginne te begroeten; om dat de menschen op hare geboden vaerdig staen, en gevwillig haer bevelen uyt-voeren. Hier uyt koomt het dat mennigmaels de Camenier meer dienst en eerbieding, dan me Vrouvve selfs, opgedragen vverd. Dit vvas het (schoonheyd namentlijck) die de Grieksche Jongelingen (als AElanus verhaelt) in Delphos, tot eeuwviger gedachtenisse van de Hoere Phryne, met onuytsprekelijcke kosten een gouden beeld na haer gedaente heeft doen oprichten: vvant sy vvas in schoonheyd seer uytmuntende; ja soo seer, seyt Athenaeus, als dat Apelles en Praxiteles van Venus schilderije nu niet veel vvercks meer en maeckten: devvelcke nochtans, hangende in haren Tempel, van Charecles op een tijd besichtig zijnde, hem soo verre heeft vervoert gehad, dat hy een ruymen tijd, gelijk een

Verliefde, haren lacchenden mond en het overijge der nagebootste leden gapende begluyrende, ten laetsten in d'ees volmoedige vvòorden is uyt-geborsten: O geluckige God Mars, die om harent vwill gebonden, en tot spot gemaectt zijt! Ia kon sig selven niet onthouven, of heeft, voor al eer hy scheyde, de schilderije mennig vverf gekust gehad. En misschien of niet

*- aliquis de Diis non tristibus optet
Sic fieri turpis. -*

D'een of d'ander vrolijk God
Wenscht alsoo te zijn bespot.

Het is schoonheyd, die de Beheerschers der aerden onder hare heerschappije buygen doet, en tot hare schat-kameren indringt. Het is schoonheyd, om vvelckers genot vele duysenden haer in gevaer haers levens stellen, en onverdraechelijcke lasten uytstaen. Getuyge zy Helena, om vvelckers schoonheyds vville dat tien-jarig beleg is aengevangen, en 870000. Griecken, en 670000. Troyanen om 't leven gekomen zijn. VVelck bedrijf Athenaeus voor de Griecken en Troyanen soo onschickelijck niet en schatt,

*Ob talem Vxorem, cui praestantißima forma
Nil mortale refert,*

om soo een vrouvve, in vvelckers gedaente niet sterffelijcks en kon bespeurt vverden, soo veel jaren te kampen,

soo veel gevaers en arbeys t'ondergaen, en soo veel honderd-duysenden haer leven te doen spillen. Het is schoonheyd die, gelijk vvy seggen, de svvaerden stomp maeckt, en den gevvpanden syn spieren kan ontzenuvven. Spencer, een Engels Rijmer, heeft dit met dese regels aerdig afgemaelt:

Naught under heaven so strongly doth allure
 The sense of man/ and all his minde possesse/
 As beauties loveliest bait/that doth procure
 Great Warriars erst their rigour to suppress/
 And mighty handes forget their manlinesse/
 Driven with the power of an heart-burning eye/
 That can with melting pleasure mollifie
 Their hardned hearts/ inur'd to cruelty.

Geen ding op aerd 't geen soo gevveldiglijk
 De Ziell verlóckt, de Sinnen kan verkrachten,
 Als Schoonheyds minne-slag; die d'oorlogs-machten
 Haer strenge vvreedheyd toomt; die, helds-gelijck,
 Een mannen-hand haer manlijkheyd onthandt,
 Door kracht van een hert-brandend oogen-trachten,
 Dat door syn sacht vermaeck selfs kan versachten
 Een ys'ren hert, gesmêedt tot moord en brand.

In dien selfden sin singt Anacreon,

*Νικᾶ δὲ καὶ σίδηρον
 καὶ πῦρ ξκαλή τιᾶσσα.*

Schoonheyds strael
 Wint vuyr en stael.

Getuyge hier van zy vveder Helena, tot de vvelcke, nae't innemen van de Stadt, Meneläus door dulle gramschap aengeprickelt zijnde, met syn getógen svvaerd toeliep, met dat opset, om haer het leven te berooven; als vvesende de eenigste oorsaeck van dien langduyrigen oorlog: maer als hy haer uytmuntend vvesen aensag, gelijk een Verliefde op haer goddelijcke schoonheyd, ontzêeg hem syn vvapen uyt de handen, en, in plaets van dooden, omarmde haer minnelijck; daer vvas geen kracht soo schoonen schepsel te verseeen. Getuyge zy Chariclea, de vvelcke in de handen der Zee-roovers gevallen zijnde, door haer schoonheyd voor haer leven heeft gestreden, en is alleen uyt allen om haer schoonheyds vville gespaert. Getuyge zy Irene, de vvelcke, na dat Constantinopolen aen des Turcks zy gesackt vvas, het aenstaende ongeval door haer schoonheyd is ontgaen, en heeft, in plaets van een gevangen te zijn, selfs den oppersten van allen de minne-boeyen aengeslagen. Het is schoonheyd die vvel eer de Goden (gelijck Homerus en Isocrates getuygen) in meerder ernst voor Helena doen strijden heeft, dan sy te voren voor haer eygē vvoon-plaets, tegens dē overlast der Reusen, gedaen haddē. Ia dat meer is,

Formosa Divis imperat Puella.

Een schoone Maegd (vvie sou haer kracht ontvlieden?)
Heeft macht om selfs de Goden te gebieden.

- *Deus ipse Deorum*
Factus ob hanc formam Bos, Equus, Imber, Olor.

Het is schoonheyd, die maectt, dat selfs den grootsten God der Goden moet

- als gulden regen drupp'len,
 Als Svvaen te vvater gaen, als Stier met Stierē hupp'len,
 Met spitz-gehelde Gōon als Satyr aen den rey,
 Als Arend in de lucht, als Harder in de vvey:

en vvie vveet het, of hy met de Ezels noch geen distelen sal knauvven, en in gelijke gedaente met Apuleio vvenschen *obliquo collo pedes Puellae decoros basiare, & ad delicatulas vocular tentabit adhinnire*, de schoone voetē van de opsittende Maegt te kussen, en op hare gevallige vvoordtjes al grinnekende sal trachten te antvvoorden. Het is schoonheyd, die de onredelijckheyd der beesten selfs tot medelijden kan bevvegen. Getuyge zy Sinalda, een Koninginne, van de Nature begaeft met soo eē ongemeene schoonheyd, dat vvanneer sy, gebonden zijnde, (als *Saxo Grammaticus* verhaelt) onder de voeten der vvilde paerden, tot een straffe, gestelt vvierd, om van haer verslonden te vverden, hebben de ongetemde beesten, door hare schoonheyd gelijk als in vervvondering opgetogen, haer in 't minsten niet beschadigt. Maer vvvy staen te lang op de liefd-barende krachten van de schoonheyd in 't gemeen; ons voor-stel eyscht nu naerder

toe te treden, om te ondersoecken, Vvat deel van 's menschen lichaem in't bysonder in schoonheyd, en dien volgens in minne-kracht boven all de ander uytsteeckt. Indien vvy de saeck verbleven aen de uyt-spraeck van een Lais van Corinthen, 't pleydoy vvouvv kort vallen, en vvy souden buyten tvvijffel met 't selfde sap begoten vverdē, daerse eertijds eenige jonge Vvijsgeren den mond mé stopte. VWant sy lieden over dit selfde geschil onder elkanderen oneenig zijnde, en niet konnende eenstemmig vverden, hebben de saeck gestelt aen't goed-vinden van Lais. Maer sy haer uyt-lachende, scheldese voor eenen hoop Sotten: vvant, seyde, indien yemand van u allen my hadde daer hy vvenschte, vvat vvoud' hy eerst soecken? Dan hier laet ick den vermaerden Ontleder Laurentium voor my antvvoorden; die het Natuys al-vvijse voorsienigheyd toe-schrijft, dat een redelijck vernuft van een verachtelijcke sake soo veel vvercks maect, den mensche eenen aenporrenden prikkel inplantende, op dat hy van de nootsakelickheyd geen af-keer mochte hebben.

Wy souden nu tot de ander deelen toe treden, maer siet, een rimpelige Bes, de vvelcke *etiam AEneae temporibus vixiße potuißet*, eer Adam baerd hadd nu byna tot haer tvveede leugd gekomen vvas, en die, na haer eygen seggen,

'T geen Pontus queeckt, AEmonia laet vvassen,
Vvat Colchis voedt, Circaeï berg bekleedt,

All t'samen vvêet tot haren dienst te passen,
 En meer dan Hex gevveten heeft, of vvêet,

koomt alhier ons voorstel stutten, en seyt, dat vvy voortaan van die min-krachtige minne-krachten vvel svvijgen mogen, alsoo hare konst, in dit geval, vry meer vermag, dan alle andere verlockende minne-middelen van 's menschen lichaem: en dat sy, daer alles te vergeefs is aengevventd,

Door een hosty, die met seven
 Missen heym'lijck is begroett,
 En rondomme staet beschreven
 Met veel teeckenen, in't bloet,

de minne in een liefd-hatend herte kan doen branden. 'Tis kennelijck, dat vele qualijck-bedachte menschen, vvanneer de saeck na haer vvenschen niet vvil uytvallen, terstond het gebruyck van Belêes-dichten, van Minne-dranckjes, en andere diergelijcke toover-middelen meer by de hand vatten. Dit is Virgilio, onder anderen, mede bevvest geveest, gelijk hy in syn TOOVERES te kennen geeft, seggende:

*Limus ut hic durescit, & haec ut cera liquescit
 Vno codemque igni, sic nostro Daphnis amore.*

Gelijk voor een en 't selfde vuyr versmeltt
 Dit vvasch, vvaer in mijn Daphnis is gestelt,

En vvederom dit leemen beeld verhardt,
 Dat Daphnis oock soo door mijn liefde smart'.

Van gelijcken leeraert de dachlijckse ondervinding, dat soodanige middelen niet altijd sonder dadelijcke vvercking bevonden vverden. Alsoo verhaelt Codronchius, hoe een long man, syn Vrouvv en Kinderen verlatende, een Tooveresse met vvonderlijcke genegentheyd soo lange heeft bemint gehad, tot dat syn Vrouvve, van de toovery vermaent zijnde, het minne-vverck-tuyg had uyt-gevonden: sulcx vvas een padde, met toe-genaeyde oogen, onder 't bedde in een pot besloten. Dese padde vvech-genomen, de oogen geopent, en daer na met vuyr verbrandt zijnde, is den Man terstond, aen de syne gedenckende, en als uyt eenen droom ontvvakende, vvederom by syne Vrouvv en Kinderen gekomen. Maer 't geen Petrarcha, als van gelijcken Kornman, in syn Boeck van de *VVonderheden der Dooden*, van Carel de Groote schrijft, is onder anderen meest aenmerckens vvaerdig: Develcke tot groote ergernis en leedtvvesen van de synen, vele jaren lang een sekere vrouvve, van gemeenen staet en schoonheyd, met soo een uytnemende toegenegentheyd heeft beslapen gehad, als dat hy, na haer doodt het lichaem omarmmende, van't selfdige navvelijcx heeft konnen afgescheurt vverden, voor-al-eer de oorsaeck van dêes onschickelijcke liefde bekennt, en vvechgenomen is gevveest. Dese vvas een kleynen ring, on-

der hare tonge verborgen en vast-gehecht: de vvelcke in een vviijdt staende vvater gevvorpen zijnde, heeft den Koning, het doode lichaem met syne andere Konincklijcke huysen verlatende, in't midden van't selfdige vvater, met onuytsprekelijcke kosten, een Huys en Tempel opgericht, vvaer in hy oock na syn aflijvigheyd begraven is gevveest.

Dese en diergelijcke getuygenissen vereyschen een nader ondersoeck, of soodanige middelen uyt haer selven bekrachtigt zijn, om diergelijcke vverckingen te baren: Maer alsoo sulcx op dese plaets te lang sou vallen, vvijsen vvy den Leser na *Sennerti Verhandeling der Toover-sieckten*, &c. onlangs door ons in 't Neer-duyts uyt-gegeven; alleen hier aenroerende, 't gêen tot dese stoffe nootsakelijck belangt. VVy seggen dan, dat soodanige minne-dranckjes, &c. in haer geene kracht met allen hebben, om yemand, tegens synen vville, een seker mensche te doen lieven. VVant alsoo de Liefde een treck en begeerte is tot een schoone sake, (het zy dan datse soodanig is, of soodanig schijnt) soo moet voor dien treck ons nootsakelijck die sake bekendt zijn: doordien niemand een onbekende sake najaegt. Nu alsoo die gêen', vvien dêes minne-dranckjes vverdē ingegeven, veeltijds niet en vveet van yemand bemint te zijn, noch oock dien selfdigen kent van vvien hy bemint vverd, 'k laet staen dat hy hem voor schoon erkennen sou: soo en kan hy oock door soodanige Minne-dranckjes in de liefde niet verstrickt

vverden, doordienſe geen kracht en hebben om in hem die kennis te vervveckē. En ſchoon genomen hy, om vvelckers vville deſe minne-dranckjes vverden ingegeven, aen hem, diene ſoecken te verſtricken, vvel bekennt, maer niet te min veracht en hatelijcken vvas, ſoo ſoudē even-vvel die minnedranckjes in ſyn gemoed, in plaets van haet, geen liefde inplanten; doordienſe in 't lichaem des menſchen vvel kunnen vverckē, maer op de Ziel geen kracht met allen hebbē.

Dit en vwillen vvy niet loochenen, dat de vleechelijcke luſten ſomtjids door ſoodanige middelē niet en soude kunnen geſcherpt vverden: maer die aenprickeling en ſiet niet in't byſonder op dien of deſen menſche, het vvelcke nochtans alhier vereyſcht vverd, maer op verſcheyden onbeſcheydelijck: 't en vvaer miſſchien dien bedriechelijcken Minnaer, juyst op den ſelfden tijd vvanneer ſyn Beminde door het aenprickelend vleech gelijk als onſinnig is, hem aen haer vertoogde, en door een liſtig liefkóſen haer ſocht op ſyn zy te trecken; het vvelcke alſdan na ſyn vvenſch ſou kunnen uytvallen. Ia het blijktt by de ſtucken, dat door ſoodanige minne-dranckjes, in plaets van liefde, mennigmaels een dulligheyd en raſernije veroorzaeckt vverd, vvaer op dit van Ovidius ſlaet:

Philtrā nocent animis, vimque furoris habent.

De minne-dranckjes zijn een peſte voor't gemoed,
Haer kracht, in plaets van liefd', dick dulligheden broed.

Alsoo verhaelt Plutarchus van Lucullo; hoe hy een minnedranck gedroncken hebbende, in een rasernije is gevallen, vvaer aen hy ten laetsten noch ellendig is gestorven. Lucretius de Poëet, van syn Vrouvv Lucilla met een minnekop gedrenckt, en daer door in een dulligheyd verruckt zijnde, heeft met syn eygen handen den draed syn's levens afgesne'en. Waerom oock de vvetten der Romeynen svvare hoofd-straffen op die gene gestelt hebben, die door behulp van minne-drancken andere de vryheyd haers gemoeds soudensoecken te benemen.

Maer, sal yemand seggen, de dachelijckse ondervinding leert ons, dat vele door soodanige minne-dranckjes haer voor-gestelde VVit hebben aengetroffen, en die gene tot hare liefde verlockt, daer sy't op gemunt hadden. Dient tot antvvoord, dat die liefde uyt kracht van die minnedranckjes niet en is voort-gesproten: maer datse of van den Duyvel is veroorsaect, de vvelcke hoevvel hy op de Ziele des menschen niet en vermag, evenvvel door't aensteken der prikkelende tochten in dien selfdigen, en door't gestadig voor-vvorpen van valsche schijnselen aen syne Inbeelding, machtig is om liefde te vervvecken; namentlijk soo vvanneer hy een, die soodanig niet en is, als geheel schoon en beminneens-vvaerdig, dickvils de Inbeelding voorstelt; Of dat, 't geen die minne-dranckjes vverd opgedigt, veel eer den dachelijcksen ommegang, de minnelijcke t'samen-

spraken, en andere lief-kósende verlockselen moet to e-geschreven vverden. Soo dat mijns oordeels hier niet qualick en past, 't gêen een van syn Beminde seyde:

One accent from they lippes the bloud more warmes/
Then all their philters / exorcismes / and charmes.

Een vvoordtje van u lipp kan meerder brandts ontsteken,
Dan eenig minne-dranck, of and're toover-treken.

Dit is 't alleen 't gêen Lucretia in Aretine stoffen doet, dat sy boven alle Wijsgeren, Starre-vvijsen, Vry-konstenaers, en diergelijcke meer, in dit stuck is afgevaerdigt. Geen minnedranck of liefd-kruyd, seyt sy, is my immermeer bekend gevveest, den eenigsten minne-dranck die ick tot noch toe gebruyckt hebbe, is kussen en omarmen, vvaer door ick de menschen soo vvonderlijck heb doen dullen, en soo vieriglijcken aengesteken, datse my de eer van een Godinne hebben opgedragen. Dusdanige minne-dranckjes vwaren't, Die Philippum, Koning van Macedonien, een Thessaelsche Dochter deden lief-hebben: het vvelcke Olympia, syne Huysvrouvv, mé vvel ruycken kon: vvant vvanneer sy de Dochter had voor haer laten komen, siende datse met een uytermate schoonheyd vvas aengedaen, en in soetigheyd van Zeden bovē andere vrouvvē uytstack, O! riepse, uvve minne-dranckjes zijn u aengeboren.

Desen hinder-pael dan uyt-getrocken hebbende, soo laet

ons nu voort gaen, om de meeste minne-kracht der overijge deelen uyt te vinden.

Indien een kloeck vernuft onder de lichamelijcke schoonheden mocht gerekent vverden, de tong sou alhier, tot haer eygen voordeel, vry vvat te seggen hebben. VVant hoe krachtig een soet-vloeyende tong zy om de gemoederen verscheydelijck te leyden, en hare toehoorders tot een lichtgevallige liefde aen te locken, kan yder in syn eygen herte gevoechelijckst gevoelen, en d'ondervinding vveet daer af ten vollen te getuygen. Parthenis is in die stricken gevangen gevveest:

Mî vox ista avidâ haurit ab aure animam.

V soette stem, gevaet met vvelbehagen,
Heeft my de Ziell ten ooren uytgedragen.

Het vvas Cleopatras aengename stemm en vvelgevallige vvoordē, die Antonium meer dan alle hare andere verlockselen de minne-boeyen hebben aengeslagen. Alsoo dat het de Poëet niet qualijck voor-had, als hy seyde,

Pro facie multis vox sua lena fuit,

By velen is een vvlugge tong en geest,
Voor schoonheyds glantz, een Coppelers gevveest.

Maer doordien selfs in een vvelgeschapen tonge geene uytterlijcke schoonheyd te bespeuren is, en dat alle hare aenge-

naemheyd niet uyt haer eygē vvesen, maer van hooger oorsaeck afdaelt, soo moet oock haer seggen in dit geschil geen acht geslagen vverden.

Een gevallen Boesem schijnt geen voor-spraeck van nooden te hebben. Want vvat aendrijvende krachten, hoe lustige aenlockselen in 't naeck vertooch van dien verschuylen, behouft aen een dertel-begluyrend oog niet vviyder ontleedt. Antonius Caracalla kan hier van getuygen, devvelcke op een tijd siende syn vvettelijcke Moeder, vvat vveelderiger dan het vvēl betaemde, met den boesem open leggen, daer door soo verre is vervoert gevveest, dat hy dese onhebbelijcke vvoorden uytsuchte, *Ah si liceret!* Och of ick mochte!

Vrebant oculos durae stantesque mamillae:

Soo dat hy verstrickt door dit vertooch, hem selvē door den bandt des houvvelijcks aen haer verbonden heeft. VVanneer Phryne van vvegen haer lichtvaerdig leven te Athenen beschuldigt vvas, heeft haer Bescherm-heer Hiperides, tot voorstant van hare sake, geen ander middel aengevvendt, dan dat hy aftreckende haer opper-kleed, haer naeckte boesem aen de Rechters heeft vertoogt gehad: door vvēlcke gemeensaemheyd en minnelijcke bevveging hares lichaems sy al te samē soo levendig zijn gerocht gevveest, dat sy haer vry keurende, onbeschadigt hebben laten vvech gaen. O!

recht-edel Rechters-stuck, roept een, en vwie is hy, die niet liever had syn stoel en tabbert te verliesen, syn ampt en kussen te verbeuren, dan een vonnis tegens schoonheyds majesteyt te uytten? Seker, zijn oyt eenige Eylanden oft geberchten de Minne-moeder toegehayligt, dese schijnen hier geplaetst te zijn. Hier leyt het vruchtbare en lust-lockende Cyprus: hier staet den hoogen Eryx, van soo mennig Minnaer besocht, om de Min-godinne een behaechelijcke offerhande op te dragen. Dit aen eenige van onse luffertjes niet onbekent zijnde, hebben de hoenders uyt de koy geset, op datse te beter aen den man geraken mochten. VVant gelijk Constantin met goet recht seyt,

Zijn d'hoenders niet te koop, vvat doen sy uyt de koy?

Een dacht my niet van den vveg te zijn, als hy met dese regelkens hier op speelde:

*Nam quid lacteolos sinus, & ipsas
Prae te fers sine linteo papillas?
Hoc est dicere, posce, posce, trado,
Hoc est ad Venerem vocare Amantes.*

Wat vvilt gy met die naeckte deelen,
Daer gy (spijt 's vvinters vvond) mé pronckt?
Dan datje segt: ey! koomtse streelen;
Dan datjons hert met lust ontvonckt?

Voorvvaer of de prickelende Natuyr alhier mede haer Roll

niet vvat en speelt, die ons van tvvee klierijge klomppen doet soo veel vvercks maken, laet ick anderen oordeelen.

Indien vvy vorders de overijge deelen des lichaems in't bysonder vwillen aenmercken, de ondervinding en veler getuygenis sal ons leeren, dat elck lid voor lid, geen uytgesondert, met een ingeschapēe luyster en een onseggelijcke kracht begaeft is, om d'een of d'ander het minne-net over 't hoofd te halen. Maer alsoo my buyten tvvijffel sal toegestaen vverden, dat dese verlockende deugdt sich alderkrachtigst in het aengesicht vertoocht, soo komen vvy tot het selfdige, en schatten het verhael der overijge onnoodigh. Het aengesicht heeft by ons dien naem van vvegen syn aensienlijckheyd gekregen: by de Latijnen heet het *Facies*, van't Grieckse *φάω*, dat is, 'k schijne of lichte: om dat in't aengesicht den lichamelijcken luyster syn meeste schijnsel geeft. VVant vvie met een vvel-besneden aengesicht begaeft is, schoon aen de ander deelen vry vvat ontbrack, sal in 't gemeen schoon genoemt vverden. Daerom seyde 'Seneca in synen 33. Brief van't 4. Boeck: 't En is geen schoone Vrouvve vvelckers been of arm gepresen vverd, maer sy, vviens aensicht te gelijk de overijge deelen tot vervvond'ring maeckt. 't Gaet vast, *Arx formae facies, delitiis suis ferox*, Schoonheyds Verblijf-tent en Sterckt is het aengesicht, begaeft met een pijnigende aengenaemheyd, en een vvreede vrund lijckheydt. Hier op seyde Horatius,

*Vrit me Glycerae nitor,
Et vultus nimium lubricus aspici.*

My pijn en quelt Glyceraas glintztrig vvesen,
Te glad om sien, en niet in brand te vvesen.

Het zy gy op een brave deftigheyd, of op een minsame vvelgevalligheyd uvve Oogen
slaen vvilt,

Frons ubi vivit honor, frons ubi ludit amor.

'Tis 't aengesicht vvaer in achtbare eere leeft,
'Tis 't aengesicht vvaer in de soette Liefde svveeft.

Dit vveten onse luffertjes, en hier toe strecken hare ontelbare vonden, en
eyndeloosen arbeyd, om het felfdige meerder luyster te gevēe, en om van een
Hecuba Helenam te maken: *Huc spectant flexae comae, & facies medicamine attrita*,
hier toe belangen soo veel potten met salven, soo veel bussels met pinceelen, soo
veel doosen met poeyers, soo veel krullende banden, &c. vvaer mede sy
mennigmaels ontrent haer hoofd meer tijds spillen, dan Caesar om syn leger in
slach-ordre te vervougen. Soo dat Seneca niet t'onrecht en seyde, *Solicitiores de
capitis sui decore quam de salute, inter pectinem & speculum diem perdunt,
conciniores esse malunt quam honestiores, & rempublicam minus turbari curant
quam comans*. dat is: Sy zijn meer bekommert met het optoyen van haer hoofd, als
met de gezondheyd van 't selfdige, tusschen den spie-

gel en de kam brengen sy den dach door, sy trachten meer schoon dan eerlijck te zijn, en 't gaet haer min ter herten dat den staet des Landts, als dat hare vlechten vervvart staen. Om de soodanige een streeck uyt de pan te geven, schreef een dit volgende bijt-rijmpje:

*Quod pulchros Glycere sumas de pixide vultus,
Quod tibi compositae nec sine lege comae,
Quod niteat digitis Adamas, Beryllus in aure,
Non sum Divinus, sed scio quid cupias.*

Dat ghy een blosend aengesicht,
Glycere, uyt den smeer-pot lichtt,
Dat gy u opgekrulde vlecht
Soo vveeld'rig om uvv schouders legt,
Dat gy verstijft van peerlen gaet,
Tvvee Erven aen uvv' ooren laed't,
'K vved ick het oog-merck daer van ken,
Hoevvel ick geen Propheet en ben.

Insonderheyd bekommerēe sy haer in dit geval met de vvangen: en hierom,

Sanguine quae vero non rubet, arte rubet.

Die vvangen zijn te doots, sy mosten anders leven,
En vvat raed, Pieternel? Me Vrouvv, 't pinçeel sal geven
'T geen de Natuyr vergat: vveest meester van u vel,
VVat sou u hinderen? die, die, die doet het vvel.

En niet buyten reden is het, dat sy van den vvel-standt deser deelen soo veel vvercks maken; alsoo in tvvee schoon-blosende recht-besnede vvangen geen geringen luyster te bespeuren is: insonderheyd vvanneerse die vvercking, den mensche alleen eygen, soo vrundelijck voltoyen; als dan zijne tvvee vvelgestelde baterijen, om de vervrosen vvalen van een liefd-hatend herte t'overvvelldigen. Alsoo dat Petronius hem niet en heeft vertast gehad, als hy seyde:

*Non est forma satis, nec quae vult bella videri,
Debet vulgari more placere suis.
Dicta, sales, lusus, sermones, gratia, risus,
Vincunt naturae candidioris opus.*

Die boven and're vvil behagen,
Moet meer dan schoonheyds luyster dragen:
Een soette tong, een lieven lach
Noch meer dan schoonheyds glantz vermag.

Dit vvas het dat Horatium heeft aengeport te seggen,

*Dulce ridentem Lalagen amabo,
Dulce loquentem.*

Lalagen beminn'ick soo seer om haer vrundelijcken lach, als om haer vloeyende tonge. 't Schijnt datter in een soetten lach vvat sonderlings verborgen is, en, om soo te seggēe, een betooverende kracht schuylt, die een seker Minnaer aldus klagen doet:

- *me fascino*

*Occidit ille risus, & formae lepos,
Illae aemulantes purpuram, & rosas genae.*

De soette toovery die in u lacchen leyt,
Het purper-root't geen op uvv vvangen is verspreyt,
Heeft d'oude Herberg aen mijn droeve Ziell ontseyt.

Seker vvanneer onder 't vrijen die vrundelijcke lachjes haer roll beginnen te spelen, vvat zijne anders, dan een doorbrekenden Sonne-schijn, naer een grau en doncker vveder? 'tZijn de rechte voor-spooken van een aenvangende minnevlamme, en d'eerste uytduytsels van eēe toegenegen vville. VVaeromm oock die selfdige van de Minnaers soo hooge gevvaerdeert vverden, als zijnde den eersten grond-steen van hare hópe, en een blaes-balck om haren brand het dack te doen uyt-flickeren. Persius schijnt in syn 3. Bijt-rijm hier op te spelen, als hy seydt,

- *subrisit molle Puella,
Cor tibi ritè salit.* -

Een minsaem lachje van de maegt,
Maeckt dat u 't herte springt en jaegt.

Maer, by den vveg, raed' ick een onbedreven Minnaer, dat hy op dit baken niet te vast vvil t'zeyl gaen; vvant daer zijn bedriechelijcke klippen verborgen, vvaer aen hy schip-

breuck lijdende, lichtelijck dit vervijft sou moeten hooren:

*Stultus quandò videt quod pulchra Puellula ridet,
Tum fatuus credit se quod amare velit.*

Wanneer een slechte lorden siet
Dat hem een Maegd een lachje biedt,
Houd 't domme slecht-hoofd voor gevvis,
Dat hy nu 't hoeckje boven is.

Het schaterend lacchen moet hier uyt-gemonstert zijn, alsoo het veel eer een tegen-baet, dan een opvvecking tot de liefde schijnt; en in plaets die aardige tréken van het aengesichte, die gemaecte lachjes, vvaer van Ovidius schrijft, gestelt vverden, als hy seyt,

*Quis credat, discunt etiam ridere Puellę,
Quaeritur atque illis hac quoque parte decor.*

Wien sou't niet met vervvond'ring raken?
De maechden leeren lachjes maken;
En baren door dat soet beleyt
Een vvonder-soette aardigheyd.

Doch alsoo in dese konstige lachjes die aentreckende bevalligheyd niet alleen van de vvangen voort-koomt, maer dat aen't tussen-spelen van de Oogen hare meest-lockende aardigheyd hangt, soo en mag haer oock den lauvver-krans niet aangepast vverden.

Het hair vvil hier sich selven al mé aen den rey vougen, en vvaent, dat het geensins het laetste onder die deelen, die het aengesicht een luyster geven, behoort opgetelt te zijn: het vvelcke oock van ons niet en kan geloochent vverden. Seker, beneemt den boom syn groene locken, en gy sult hem te gelijk met het loof syn pronck-çieraet ontrooven: snij af de vlechten van 's menschen lichaem, en alle volmaeckte schoonhedēe van't selfde sullen verminckt en krachteloos bevonden vverden. Ovidius heeft onder andere dit mede aengemerckt, seggende:

*Turpe pecus mutilum, turpis sine gramine campus,
Et sine fronde frutex, & sine crine caput.*

Het vee dat naeckt geschoren gaet,
Het veld dat schrael in et-groen staet,
Een dorren boom, en kale kop
En hebben vrucht noch çiersel op.

'Apuleius gaet noch verder, en seyt, dat oock Venus, hoevvel verselt met dēe rey der Gunst-godinnēe, en met het heir van Cupidōons beset, omringt met haren gordel, doorvvaeyt van soette geuren, en met een edel balsem-vocht bedauvvt, indiense kael en sonder locken uytquam, selfs haren smulligen Vulcaen niet en sou behagen. Het hair is Liefdes val-strick, vvaer in mennig Minnaer vervvarrende, den voet niet vvederom en kan te rugg trecken: 'tis

Cupidôos minne-net, 't gêen velen listig over 't hoofd gevorpen, haer als gevange Slaven houd gebonden. Medea vvas een van dese, vvien lasons gouden hair, als Apollonius gevvaegt, meer dan iets anders, in soo een uytstekende liefde verstrickt en gevangen heeft gehouden. Wy schatten't onnoodig voor de minne-kracht van't hair veel getuygenissen op-te-soecken; slaet maer alleen u oog op die gene, die van het minnen haer vverck makēe, merckt vvat al strijckens en streelens sy aen 't selfdige besteden, en maect het besluit vorders by u eygen selven. Zijt gy onervaren in 'dit toysel, hoort Guazzo, en hy sal't u vvijs maken. Alhoevvel de Vrouvven (seyt hy) al haer trachten en poogen tot het uytterlijck verçiersel hares lichaems aenleggen; soo zijn sy doch over't hair insonderheyd bekommert, ende en laten geen salve onvermengt, geen looge onversocht, om hare vlechten een goud-gele koleur te geven; vele soo verre haer vergrijpende, dat sy om 't hairs vville, door de schadelijckheyd der aengevvende middelen, selfs haer leven komen te verkorten. la dese ydelheyd is in haer soo grondig ingevvortelt, dat alhoevvel sy als noch gevoelen, dat het hoofd daer door beschadigt, en het breyn met ongematigheyd beset vverd, sy evenvvel (gelijck als de handen aen haer eygen selven leggende) van dit schadelijck en doodelijck misbruyck niet en vvillēe afstaen. VVy sullen niet verschoonen, 't gêen niet verschoont mag vverdeē:

evenvv el nochtans valt het soo svvaer niet om verduvven,

- dat VVijfgies vvat bedrijve,
 Se zijnder VVijfgies voor: maer Manne vvorde VVijve:
 Kijck, hoe sitt hy te pronck, al keeck hy uyt en kass,
 In't le'ere vvagengie, sen lockgies mé vol ass;
 't len hangt him opte schoer; en Vrouvv die halv ehult is
 Sou hate datme't saegh daer hy sus mé vergult is.

Synesius houdt het daer voor, dat meest alle Minne-alvers en vviyd-vveyege Vrouvve-mannen schoon gehairt zijn. Dat haer de Natuyr daer mé boven andere sou begaeft hebben, schijnt geheel vvanckel: mijns oordeels sal hy minder missen, die sulcks de konst en hare sonderlinge sorge toeschrijft, die van haer in't optoyen van't selfde geduriglijck vverd aengevvdnt. Sta by knip-scheir en droog-kam, poeyer-doos en krul-priem. Meester Geurt mach van nu aen syn beckens vvel op solder hangen: vvech, vvech met sulcken Boeren-schaver.

Ay, loop hael meester lan, men is van't oud verbastert,
 Die scheirtet op sen Frans; 's lands vvijsse vverd gelastert.
 En die't sus niet en heeft, of so, die mach niet mé.
 Ia dat vvas recht, daer lagh't, die knip, die schrab, die sné,
 Die geeftet eerst sen stal. vvat isser aen bedreven?
 Het aerdig goud-geel moet het sap der kruyden geven:

En 't aengename blond, dat ons misdeelde tuyten
 Van boven is benijdt, de drooge koeye-klyuten,
 Daer Cypers loosen Boer syn vveyden van ontmet.

Die niet verkout en is sal vvel ruycken, dat desen meer-danvvekelijcken arbeyd
 vverd aengevventd, of om een vvelbesneden aensicht bevalliger te makēe, of ('t
 gēen vvel meest te pas koomt) om een puystig voor-hoofd te bedecken, of om een
 vleck, een vvratt, een vven, een lid-teeken door een konstige krull te beschaduvven.
 O! vvel-vvaerde mismacktheys heel-plaester! noch hooger streckēe uvve krachten:
 gy vveet den grijsen Ouderdom (die doch in't minnen den reedsten vveg tot een
 blauvve-schēen baent) een jeugdig mom-aensicht voor-te-hangen, en den
 jaren-vvijser gelijck als te rugg drayende, een gevvesenen AEson voor den dach te
 brengēe. Datter dese strekēe omgaen, vvist Martialis mé vvel, als hy een van dese
 her-scheppers aldus aenging:

*Mentiris juvenem tinctis Lentine capillis,
 Tam subito corvus, qui modo cygnus eras.
 Non omneis fallis, scit te Proserpina canum,
 Personam capiti detrahet illa tuo.*

Door u geschildert hair, Lentine,
 Wilt gy, quansuys, een jong man schijne,
 En nu voor svvarte Rave gaen,
 Die gist're vvaert een grijs Svvaen.

Gy sulds al t'samen niet blind-hocken;
 Proserpijn kent u grijse locken:
 Die noch eerlang van u gelaet
 Af trecken sal het mom-gevvaet.

Myron dacht door dese konst hem mede te behelpen: vvant hy een blautje by de schoone Lais van Corinthen geloopen hebbende, en de oorsaeck daer van syne grijse hairē vvijgende, heeft hy die selfdige met een svwart-makende looge bestreken, en alsoo hervormt zijnde, vvederom aen de Hoere syn ontseyt versoeck gedaen. Maer sy het hair met syn vvesen evenarende, ('t zy dan dat s' hem voor een ander aensagh, of vvvel voor den selfden, maer dat haer 't scherssen luste) gaf tot antwoord, dat hy syn bede vvvel mocht staken, alsoo s'et nu onlangs selfs syn Vader hadd gevveygert. Maer,

Quid faciet nullos hic inventura capillos?

- daer de vlugge jaren
 Ontblooten 't rimp 'lig svvoord van syn gepronckte haren:
 Vvat sal de kam, of schaer, of krul-priem hier toe doen?

- is 't niet te laet gezaeyt,
 Daer't lange jaren-mes nu vinnig heeft gemaeyt:
 Daer't niet dan voor-hoofd is van d'oogen tot de neck toe?
 Vervvt eens dat niet en is. Svviijgt, daer's een nieuuvven treck toe:

- al vworden d'oude l'cē
 Van AEson niet verkoockt, men haelter vvel te leen,
 Yets van't verstorven jonck. help Vranckrijck en Italien!
 V konste vverd vereert met goudene medalien.

Siet hier mijn Vrijers, hoe het met dit deel gelegen is, en vvat minne-kracht het selfdige moet toegepast vverden. Siet hier mijn Vrijers, of hy niet vvel versien is, die na lang stuypen en smeecken, tot teycken van een sonderling *faveur*, een krull van dese tuyten aen syn oor mag laten vvayen;

Daer geensins dien armen Snacker
 Kan op honderd mijlen ra'en
 In vvat landen op vvat acker
 't Hair vvel eertijds heeft gestaen:

en (gelijck Herckman in syn Lof der Kael-koppen seyt)

- of die ontleende locken
 Niet uyt-gevallen zijn van lemten of van pocken.

V dan laet ick alhier oordeelen, vvat ons met het hair te doen staet: of vvy't voor een mom-aensicht sullen aennemen; dan of vvy't, met d'oude VVijsgeren niet voor een deel des menschen, maer voor een uyt-schot rekenende, uyt dit geschill sullen mogen uyt-schieten.

VVy komen tot de Lippen, en moeten bekennen, dat hier is *Gratiarum sedes gratissima*, de Lust-gaerde van Venus,

- vvaer dat men 't al siet vloeyen,
 VVat gy in Violier, in Thym of Rosen vondt,
 VVanneer sy in het soetst van hare bloeysems bloeyen.

'T is niet als vier en vlam vvat hier ontrent is; hier zijn *oscula merum amorem stillantia*, kusjes, svvanger van liefd-barende krachten; hier is't dat Ganimêed syn kruyck vult, vvanneer hy de Goden vvil verlustigen.

Sua violum dulci dulcius Ambrosia.

Hier zijn suycker-soette kusjes,
 Die ick voor de soetste lusjes,
 Voor den suyveren Ambrôos
 Van de groote Goden kôos:

en devvelcke, gelijk Horatius seyt,

Venus quintâ parte sui Nectaris imbuit,

Vrouvv Venus met het geestig nat
 Van haren Nectar heeft bespat.

VVaerom een, vvanneer hy hoorde den beloofden loon van Venus door Mercurium uyt-roepen, Als dat hy, die den verloren Cupido sou vveten uyt te vinden, seven kusjes van de lippen syn's Moeders sou ontvangen, niet sonder reden seyde: Voorvvaer een goddelijcke belooning, en te vvaerdig om tegens soo veel talent ponden op te vvegen.

'Tis kennelijck, dat de meest-prickelende minne-dranckjes met de lippen vverden op-genomen; insonderheyd vvanneer *columbatim labia conseruntur labiis, & deducto ore longo se basio demulcent*, vvanneer (segg'ick) die bot-beckende lipjes door een Zeyl-steenigen treck aen elkander geboeyt zijnde, en soo den eenen den anderen hare soet-geurige geesten inasemende, *animarum quoque mixturam faciunt*, veel eer een onderlinge Ziellen-mengeling, dan een verselling der lichamen maken.

Suaviolum stygia sic te de valle reducet.

Soo een kus alleen is machtig in soodaniger vougen een dood-brakende Ziele te verluftigen, en den ingesetten voet uyt Charons boot te rugg te trecken. Dit deed Petronium, vvel-vernougt, singen,

- *Haesimus calentes,*
Et transfudimus hinc & hinc labellis
Errantes animas, valete curae.

Een aengenamen band bond t'samen onse lippen,
 VVaer van nu my, nu haer de Ziele quam t'ontglippen,
 En socht haer vveder-helft. O soete mengeling,
 Gy maeckt dat vijse sorg mijn herte noyt beving.

Komen vvy ons dieper in de kusjes te vervvarren, ick vrees vvy sullen van den grond geraken; alsoo hare krachten on-

grondelijck zijn. 't Schijnt datse macht over dood en leven hebben. VVant daer den eenen seyt,

Ick sag het duyster Rijck, en in den tragen Poel
 Den grijsen Schipper roeyen,
 Ick sag dien gragen Baes met vvonderlijck gevvoel
 Vast na den oever spoeyen;
 Als ick een vochte kus van u bedaude mond
 Kreeg aen mijn drooge lippen,
 Een kus die in mijn borst een nieuven adem sond,
 En mijne long dé rippen:

getuygt vvederom een ander het tegen-deel, en klaegt,

*Dum semiulco suavio
 Meam Puellam suavior,
 Anima tunc aegra & saucia
 Concurrit ad labia mihi.*

Als ick een vochte kus van u bedaude mond
 Krijg aen mijn grage lippen,
 Voell ick mijn arme Ziel (laes! doodelijck gevondt)
 My door den mond ontglippen.

Dese vvonderbare hoedanigheden aenmerckende, zijn vvy genootsaect de lippen
 meer krachts dan all de boven-verhaelde deelen toe te schrijven; ja oock een
 soodanige, die genoeg is om den stercksten God der Oorlogen t'overveldigen:
 vvaer op een spelende, seyde,

Domasque ferro, sed domaris osculo.

Gy dvingt de VVereld met u svveerd,
Maer gy vverd door een kus verheert.

Al dit niet tegenstaende, soo vvy de saeck ten rechten overvegen, vvy sullen uytvinden, dat in dit geval de Oogen alle d'ander verre overtreffen.

D'onsterffelijcke Ziele des menschen, besloten in den duyst'ren kercker onses lichaems, en kan noch verstaen noch begrijpen, dan door behulp der uytterlijcke sinnen. VVaerom den VVijsgeer Aristoteles vvel seyde, dat het Verstand in sich niet en heeft, dan 't gêen vvel eer in een dier sinnen gevveest is. Dese sinnen zijn vijf, na't getal der vijf een-vvesige lichamen, den Hemel en de vier Elementen. 'Tgehoor heeft een lochtachtig lichaem tot syn voor-vvorp, den reuck een vuyrig, den smaeck een vvaterig, en 't gevoelen eē aerdachtig: maer 'tgesichte, als zijnde het edelste en 't suyverste van allen, is een hemelsch en niet-brandend licht tot syn voor-vvorp toegepast: uyt vvelck voor-vvorp, 't gêen van de Poëten Gods eerst-gebore vverd toegenaemt, gy onfeylbaer de vvaerdigheyd van 't gesichte moogt afmeten. De vvonderbaerheyd van 't selfdige is oock machtig u in vervvond'ring op-te-trecken, soo gy acht neemt, hoe het met een oogen-opslag den ruymen kreytz des Hemels kan om-vatten, en op d'een en selfde stond tvvee recht-

strijdende dingen ('t gēen de ander sinnen niet en past) kan onderscheyden. Siet gy op haer vaste sekerheyd, gy sult niet tvvijffelen, of hare vvercking gaet in sekerheyd de ander sinnen veer te boven: vvaeromm Milesius Thales tusschen de Oogen en de ooren soo grooten onderscheyd, als tusschen de vvaerheyd en den logen, gestelt heeft. De verscheydenheyd der voor-vvorpselē, die het gesichte in meerder overvloed, dan alle d'ander sinnen t'saem gevougt, de Ziele voor-draegt, geeft oock van hare meerder-vvaerdigheyd geen kleyne kenschap; alsooder navvelijcks in de gansche Nature iets bestaet, 't gēen van 't gesichte niet en kan gevaett vverden. Dit is ons gegeven, niet alleen om te sien en t'ontvlieden 't gēen schadelijck is, en om het nutte t'achtervolgen (vvelck gebruyck ons met de beesten gemeen is) maer insonderheyd, op dat vvy aen de sichtbare dingen de almogentheyd des onzichtbaren Gods soudē afmeten. Met goed recht dan seyde Plato, dat vvy den loop der Nature niet en soudē bekent hebbē, soo ons 't gesichte niet en hadd vergunt gevveest: maer nu door de vvonderbare vvercken, van onse oogen beschout, in vervvond'ring opgetogen, hebben vvy getracht de oorsaken dier dingen met ons innerlijcke sinnen te bereycken. Soo dat vvy 't gesichte, met Theophrasto, het volmaeckte vvesen des menschen soudē mogen noemmen; en met den Wijsgeer Anaxagora seggen, Dat vvy tot dien eynde zijn geboren, op dat vvy soudē sien.

Het vverck-tuych, vvaer door het gesichte voltoyt vverd, is het Ooge, een vvonder meester-stuck in 't groote VVonder van de groote Nature. Die de konstige, schoone en vverckelijcke stelling der Oogen siende, geen hooger oorsaeck, dan een gevallige vervouging, kan bespeuren, schatt ick onvvaerdig dat hem Oogen zijn gegeven. Den Ontleder Laurentius heeft geen krachtiger bevijs kunnen uytvinden, om dese God-versakers van haer domme godloosheyd te betichten, dan die klaer-schijnende Lichten onses lichaems, dan die heldere spiegels onses gemoeds, die soo levendig onse herts-tochten verdoogen; dan dat schitterig krystallijn, den tintel-glantz der oostersche gesteenten verdoovende; dan die ses konstige vliesen, het Oog met syn verscheyde vochtigheden omvattende; dan die ses glibberige spieren, die onse bevvegingen soo bevveechelijcken vveten voor-te-dragen; uyt vvclckers getal de tvvee schuyne met den naem van minne-spiere gedoopt zijn, om dat sy in de minn gelijk als aenleyders gebesigt vverden. Dese vvaerdigheyd der Oogen heeft veroorsaeckt, dat haer van Verscheyde verscheyde eer-namen zijn toegepast. Galenus noemtse nu een goddelijck lidt, nu een glinsterig vvercktuyg, nu een sonnig deel der dieren; ja is soo veer met haer ingenomen gevveest, dat hy geloofde, dat het breyn tot geen ander eynde in ons hoofd, dan om der Oogen vville, geschapen is gevveest. Plato, op dat hy den vvaerden lof

der Oogen niet moont komen te verkorten, noemtse een aldergoddelijckst en hemelsch deel: vwant hy hield het daer voor, dat het Ooge vol vvas van vuyrige stralen, vvel lichtende, maer niet brandende, van naturen met het vuyr der starren over-een-komende. En vvat soud' ons hinderē, haer met dē eer-naem van SON DES KLEYNEN VVERELDS te begroetten? De Son des grooten vverelds, vvy bekennen't, is een heerlijk schepsel: vvaerom oock vvel eer de AEgyptianen haer den sichtbaren Soon des ontsichtbaren Gods noemmende, goddelijcke eere hebben aengedaen. Maer soo vvy dese tvvee tegens den anderen souden opvvegen, de Sonne onses lichaems en sou de Sonne des vverelds in vvaerdigheyd niet vvijcken, ja oock haer ten deelen overtreffen. Want gelijk den nacht om d'afvvesigheyd der Sonne droevig is; alsoo is oock voor hem, vvien't gebruyck syner Oogen is benomen, niet dan een eevvig-droeve nacht voorhanden. Gelijk het licht der Sonne de overijge starren haren luyster geeft; alsoo geeft de Sonn des kleynen vvetelds aen de minder-lichten onses lichaems, de vier sinnen namentlijck, datse meerder lusts en vermaecks deelachtig zijn. De Sonn des grooten vverelds verlichtt vvel den aerd-bodem door hare stralen: maer uyt dien aen-ons-besteden diest en kan sy selfs noch lust noch gevoechelijckheyd bejagen; doordien sy, 't gēense ons laet sien, selfs niet en kan besichtigen. Maer vvanneer het Ooge ons alle

sichtelijcke afsetsels voordraegt, bekent en onderkent het die selfdige, haer daer door, te gelijk met de Zielle, vervreugende. Wel dan

Hemel, laett u niet mishagen,
Voert gy schooner Lichten tvree,
Dieder duysend met hun dragen,
Hier beneden isser mé:

Die met hare schitter-loncken,
Met haer stralen, met haer pracht
Al de Oogen overproncken
Van eenn helder-lochte nacht.

Maer het stal-licht der Oogen heeft ons eenn by-vveg ingeleydt: 't en is ons voorstel niet haren lof in't gemeen te betrachten; maer soecken alleenlijck dit t'ontleden, Vvat kracht die selfdige, in 't vervvecken van de liefde, is gegeven; tot het vvelcke vvy als nu toetreden.

Het zy vvy van den eersten aenvang der liefde oock den aenvang in 't opmerck van de liefd-barende krachten der oogen nemen, ey! vvat mach ten desen aensien voor de Oogen gestelt vverden? Wie sal kunnen lieven die hy noyt en sag? Daerom, gelijk sommige vvanen, vverd de Liefde by de Griecken *ἔρως* genoemt, doordiense *ἀπὸ γῆς ὀρέσεως*, van 't gesichte haren aenvang neemt. Hier op slaet het spreek-vvoord;

*S'occhio non mira,
cor non sospira.*

Indien de oogen niet en sagen,
'T hert sou geen minne-smerten dragen.

Ick sta toe, datter menschen gevonden vverden, de vvelcke sonder oyt besien te hebben, *sola auditione ardent*, op 't gehoor alleen in brandt staen: Gelijk Calistenes, een rijck Edelman te Constantinopelen, maer alleen gehoord hebbende de gevallige schoonheden, daer Leucippe, de Dochter van Sostratus, mé begaeft vvas, die selfdige tot syn egemael versocht heeft. Maer door dien de soodanige nimmermeer door 't gehoor alleen soo verre souden vervoert vverden, 't en vvaer sy diergelijcke schoonheden de Oogen haers gemoeds voorhielden, als vvel eer van haer door de Oogen hares lichaems zijn begluyrt gevveest, soo blijft evenvvel dit onvervickelijck,

- *Oculi sunt in amore duces,*

De eerste aenleyders tot de Liefde zijn de Oogen. Hier uyt zijn ontstaen soo veel een-stemmige klachten van verscheyde Minnaers:

Vt vidi, ut perii: -

Viderunt Oculi, rapuerunt pectora flammae:

*Quam ego postquam vidi, non ita amavi ut sani solent
Homines, sed eodem pacto ut insani solent.*

Dat vvas den aenvang van mijn' endeloos' ellende,
 Als ick mijn keurig Oog eerst op haer schoonheyd vvende;
 Van dien tijd hebb'ick haer als sinneloos bemint,
 En niet als eenen die men by syn sinnen vindt.

*Et sian col cor punite ambe le luci,
 Ch' à la strada d' Amor mi furon duci.*

Mijn keurig oog, 't gêen my op't minne-pad vervoert heeft, Gevoelt nu mé de smert,
 daer 't herte van ontroert leeft.

Eheu! (roept And: Laurentius) *quot animae libertate sua privatae sunt, Oculorum opera! Nonne, ex fide multorum, delirans ille Infantulus, coecus ille & libidinosus Sagittarius, per hanc ianuam corda nostra subit?* Dat is: Eylaes! hoe mennige Ziell is, door't toedoen der Oogen, van hare vryheyd berooft! Dat grillige Kindt, dien blinden en dertelen Schutter, bekruypt hy, na veler getuycheniss, door dese vensters, onse herten niet? Theod: Beza is van dit selfde gevoelen, als hy in syn bedenckingē, 'op Salomons Liedt, aldus spreekt: Gelijkervvijs in 't aengesicht de schoonheyd boven alle andere deelen des lichaems uytmunt; ja soo verre, dat een schoon vvesen voorts alle overijge mismaecktheden des lichaems sal bedecken, en in tegendeel vvaer het aensicht leelick is, geene aengenaemheyd in 't gansche lichaem sal bespeurt vverden: alsoo bekleeden oock de Oogen in het aengesicht de eerste plaets, om een vvelgevalligheyd in yemand

te vervvecken; en insonderheyd in de liefde, devvelcke door de Oogen vverd gelijk als ingedroncken, en die door haer, als door open vensters insluypende, tot het binnenste van onse herten indringt.

Maer het soude vvel een schralen luyster voor de Oogen zijn, indien sy in't doen lieven maer alleen tot een doorgang geschickt vvaren, om de brandende stralen van de Ziel-roovende schoonheyd t'ontvangen, en naer het herte te vervoeren; indien haer dit van Seneca maer alleen mocht toegepast vverden, *Amor in oculis oritur, in pectus labitur*, dat de Liefde haren aenvang inde Oogen neemt, en van daer in de borst daelt; indien sy maer alleen leden, en niet met all en dedē; indiense slechts voor alle van-buyten-aenkomende vvonden open stonden, en selver met geen ingebore kracht begaeft vvaren, om de scherpste minne-schichten toe-te-schieten. Hoe het in dit geval toegaet, getuygt Propertius door syn eygen uytvinding, als hy seydt:

*Cynthia prima suis miserum me cepit Ocellis,
Contactum nullis ante cupidinibus.*

Ick, in vviens hert te voor de minne noyt en sat,
Ben eerst door't vlamig Oog van Cynthia gevat.

Philostratus Lemnius heeft hem van gelijcken aen dit vuyr versengt gehad, als hy over die Brandende Toortsen, over die basilisck-gevvijse Oogen van syn Beminde aldus klaegt:

'Vvat vreemder tyranny (seyt hy) vvat door-tocht van lichamen is dit, gy treckt my met geveld, en, gelijk Charybdis de Reysigers, svelgt gy my in met u klippige Oogen; hy die eenmael in dien golf der liefde valt, sal het nimmermeer ontkomē. 't Schijnt dat hare Oogen mededeelig zijn gevveest van die krachtē, die Martialis Mamurra vvierden toegepast, de vvelcke

Inspexit molles pueros, oculisque comedit,

door't toe-gluyren van hare Oogen de jeugdige longelingen gelijk als op-at. Rhodope Thracia (als Calisiris in 't tweede Boeck Heliodori seyt) vvas hier in soo afgevaerdigt, *tam 'inevitabili fascino instructa*, vvas toegerust met soo een onvvijckelijcke toover-kraft, en vvist soo onfeylbaer te trecken die gene, diese met haer Oog begluyrde, dat het niet anders uyt kon vallen, of hy die haer sag, most in haer stricken blijven hangen.

*Nam quis lumina tanta, tanta
Poβet luminibus suis intueri,
Non statim trepidansque palpitansque
Prae desiderii aestuantis aura?*

Want vvie doch sou een Oog, soo afgericht in't loncken,
Met syne Oogen sien, en niet in liefd' ontvoncken?

Eenige vverdender gevonden, vvelckers Oogen van alsulcken glantz zijn, als dat ('tgeen Suetonius van Augusto seyt)

de gene die haer aensien van vvegen haren glintzterenden luyster pinck-oogen, en genootsaeckt zijn haer gesicht, gelijk als van de sonne-stralen, af te vvenden. Dat zijn te recht

*- aemula Lumina stellis,
Lumina quae poßent sollicitare Deos.*

Oogen die het tintel-stralen
Van het starren-licht behalen,
Oogen om der Goden sin
Aen-te-locken tot de min.

Guazzo houd het daer voor, dat de Oogen der Vrouvven in kracht selfs de Sonne-stralen overtreffen. VWant, seyt hy, sy en verdooven niet alleen, maer verblinden oock t' eenemael die gene, die haer vvat te keurig besichtigen. VVt vvelck insicht seker aerdig Konstenaer een slapende Venus met dit opschrift gemaect heeft:

*Non risuegliar la Dea, che gli Occhi suoi
Aprendo, Viator, chiuderà i tuoi.*

VVacht u, Reyser, dat gy nimmer dêes Godin ontvaken doe,
VVant met 't opslaen van haer Oogen sals' u Oogen sluyten toe.

Soo dat vvy dan het spoor van de rede niet en zijn te buyten gegaen, al is't dat vvy den naem van Sonn des kleynen vve-

relds het Ooge hebben toegepast; in vvelckers middelpunckt, gelijk als in een brandt-gelas, de brandende stralen der Liefde vereenigt zijnde, tot haer hoogste krachten opklimmen; en vvee hem, die al-te-onverdacht sich selven binnens schôots geeft: vvant lichtelijck soud' hy geperst zijn met Arnaudo uyt te roepen, *Oculatissimi corporis excubitores, quid non agunt! quid non angunt!* Die door-sichtige vvachters des lichaems, vvat is't 't geense niet volvoeren? en vvat, 't geense niet ontroeren?

Dien grooten Lof-tuyter der Lippen, Iohannes Secundus, hoe seer hy oock in den Nectar-vloed der kusjes verdroncken lag, heeft evenvvel de Oogen dese hare eygene en onuytdruckelijcke krachten niet kunnen ontrecken, en is aengeport gevveest tegens danck aldus te klagen:

*Laes! hoe qualijck komen d' oogen met de Lippen over een,
VVat jaloerscher ongemeynschap, vvat een strijdt is tußen tvveen!
Mijn gesicht en mach't niet lijen, en vvil't kußen my verbien:
VVant als ick begin te kußen kan ick Rosemond niet sien.*

't Schijnt dat hem de vvaerdigheyd der Oogē tvvijffel-moedig heeft gemaect gehad, of hy't met haer, of met de lippen, vvelckers lof hy soo vvijd-vveyigh uyt-mat, houden sou. Dan het is genoeg voor ons, dat hy door syn eygen uytvinding aengedreven zijnde, elders is genootsaectt gevveest dat te bekennen, 't geen vvy in dit geschil soecken te bevveren, als hy seyt,

*Dulce quoque est Oculis nutantibus oscula ferre,
Autoresque sui demeruisse mali.*

Het is een vreugd als ick die vvelmelende Oogen,
De stoocksters van mijn vuyr, steeds mach, door kussen, poogen
Te trecken op mijn zy. -

Sommige houdē hem voor een monster van een mensch, en uyt vvelcke sōort maer
een in een Eeuuv te vinden is,

Qui nunquam visae flagavit amore Puellae:

Die mennigmaels den glantz van schoone Maegden siet,
En niet-te-min de kracht van haer gesicht ontvliedt.

Hoe onmogelijck het valt de door-dringende stralen van een liefd-barend Ooge te
ontschuylen, sal den Natuyr-kundiger Stratocles, alleen uyt duysenden, door syn
eygen mis-val bevestigen. Desen leepen Suffert, *muco plenus* (gelijck Prodrumus
hem afmaelt) vvas doorgaens gevveest eē streng en bitter Vrouvven-hater, die
selfdige *humanas aspides & vyperas*, menschelijcke slangen noemmende; ja vvas
met eē spitzen vloed van hatelijcke vvoorden alsoo tegens dat geheel geslachte
ingescherpt, dat indien gy hem gehoord hadde, gy soud u eygen Moeder en Susters
veracht hebben. All dit niet tegenstaende, is dat duttend breyn op 't laetst door het
goddelijck gesicht van Myrilla, Anticles Dochter, alsoo betoovert gevveest, dat hy
syn breeden ruygen baert liet spitzen, syn vōornen met lijvige vervven vullen, syn
dunne

lockjes krullen, en een lauvver-krans heeft aengedaen, om syn kalen kruyn te decken. Maer 't geen dit all is overtreffende, dien dag dat hy met syn Myrilla in echt tradt, klagende dat de Sonne hem verongelijckte, en datse hare reyse nu trager volvoerde, als sy andersins gevvoon vvas, is hy, de spijschaers uyt den mond zijnde, sonder afscheyd te nemen, soo haest hy mocht, te bedd gegaen.

Wouden vvy ons met 't getuychenis der Rijmers behelpen, de Oogen souden oock dese hare liefd-barende krachten selfs op ongezielde dingen uytten. Maer alsoo de Rijmers seer svvaerlijck binnen de palen van eenig besteck besloten kunnen vverden, en dat het haer en de Schilders, boven andere soorten van menschen, vry staet de saken na haer eygen vvelgevallen een couleur te geven, soo moet het oock met een Rijmers geloove vverde aengenome, 't geen sy hier van (ongetviffelt door de vvonderbare krachten der Oogen verruckt zijnde) vvat te ruym uyt-meten; en onder anderen dit, vvaer in een van desen hoop den Spiegel syn's Beminde aldus spreken doet:

*Etsi non habeo sensum, tua gratia sensum
Exhibet, & calidi sentio amoris onus:
Dirigis huc quoties spectantia Lumina, flammae
Succendunt inopi saucia membra mihi.*

Hoevvel ick niet en voel, u schoonheyd doet my voelen,
En op my 't seldsaem pack der minne-lasten voelen;

Soo mennigmaels als gy uvv' Oogen op my slaet,
Maeckt hare vlam dat my het lijf in kolen staet.

Maer hier in zijn de Rijmers soo ongerijmt niet gevveest, dat sy, die niet alleen Kinderen, maer oock Vaders van de Liefde zijn, de Oogen Liefdes Geboort-plaets en Verblijftent genoemt hebben;

- vvaer hy (verlatende den Hemel,
En mennig Land, syn godheyd toegevvijt:)
Met soet gevvoel en minnelijck gevvel
Haer vaerdigt tot een vrundelijcken strijd.

VVesterbaen, in syn Nootsakerlijck Mal, noemtse

- Lampen van onss Zielen,
VVoning van de Minne-pol,
Die van Cupidotjes krielen
Als een besig mieren-hol.

Oblandos oculos, & ô facetos, (roept een)
Et quâdam propriâ notâ loquaces,
Illic est Venus, & leves Amores,
Atque ipsa in medio sedet Voluptas.

O aerdig licht! ô lodderige Oogen!
Die svvijgend spreeckt u vvonderlijck vermogen:
De soete Lust, Vrouvv Venus, en de Minn
Die nemen u tot hare herberg in.

Heinsius noemtse *Aucupium Amoris*, een onvijckelijcken val-strick voor een afgerichten minne-vogel; insonderheyd vvanneer *mollis illa petulantia*, die geest-lockende lonckjes, en Ziel-treckende treeckjes daer onder spelen. Door dat middel heeft het Vrouvv Venus soo veer gebracht gehadt,

Dat sy den lof kreeg boven tvree Godinnen,
En met triumph ten hoogen Hemel toog.

Want vvanneer op een tijd Iuno, Pallas en Venus in geschil gekomen vwaren, vwie van haer drie de schoonst mocht zijn; en dat sulcx gestelt vvas aen d'uyt-spraeck van Paris, heeft sich elck (gelijck dat Apuleius aerdig afmaelt) op het çierlijckst aen den Herder vertoogt gehad. Vrouvv Iuno quam met heerlijkheyd, Pallas met deftigheyd, maer Venus, *dulce subridens constitit amoene*, trad in met haer geestig snarenspeel gelijck als danssende, en ('t gêen de overvvinning aen haer zy dé hellen) danste somvvijlen alleen met haer rollende Oogen. 'T is vvel vvaer, dat sommige alhier het oordeel van Paris berispen: maer Lucianus prijft het, en is ten vollen van syn nauvvve keur vervvondert; en seyt, dat hy in dat geval geen ander zy en sou gekosen hebben.

De Oogen zijn niet alleen begaeft om dees brandende bevvegingen in onse herten te ontsteken; maer oock om die selfdige op een sonderlinge vvijse te ontdekken. vvaerom sy by sommige de Vensters onser Zielen zijn genaemt gevveest; vvaer door vvij de meest-bedeckte herts-tochten

konnen bekruypen en uyt-vinden. En gelijk het aengesicht een gelijk-vormig af-beelsel onses gemoeds is; alsoo zijn oock de Oogen van hare bevvingen d'alder sekerste getuygen; doordien sy op alle aentreffende herts-tochten verscheydelijck gestelt zijn, en seer gesvwind verandert vverden. Hier door zijn eenige soo veer vervoert gevveest, dat sy de vvoon-plaets onses gemoeds in de Oogen geschickt hebben; en tot noch toe volhard den gemeenen man in't selfdige gevoelen: vvant vvanneer vvy de Oogen kussen, schijnen vvy't gemoed selfs te kussen en aen te roeren. Leer dan hier uyt, onbeschaemde Mome, hoe onbevvestigelijck gy de Nature, in't bouvvven des menschelijcken lichaems, van versinnigheyd betichtt hebt; om datse ontrent het herte geene vensters gemaect hadd, vvaer door onse herts-tochten mochten openbaer vvorden. VVilt gy opener en, gevoechelijcker vensters, dan de Oogen? vverden niet in haer onse bevvingen gelijk als in eenē spiegel voor-gedragen? Gy oock, die tot dien selfden eynde een crystallijne borst in den mensch vereyschte, vveet dat tot dat vverck geen aerdiger crystallijn kan uytgevonden vverden, dan 't gēen de bedreve Natuyr in de Oogen geplaetst heeft.

Dese ontdeckung der herts-tochten door de Oogen kan onder 't vrijen de Gelievers geen gering voordeel baren. Want alsoo het in't minnen een vande svvaerste voor-vallen is, syne liefde, door het Oog in't hert ontsteken, gevoeche-

lijck aen syn Beminde t'openbaren; en dat het dickvvils vol gevaer steeckt, soo svvaren last aen een stoute tonge te vertrouvvē: Soo heeft de Natuyr in dit geval de Oogen met een sonderlinge konst begaeft, om dat selfde te volvoeren, sonder gevaer te loopen, van qualijck te mogen bejegend vverden; als oock om haer Bemindes vveder-gunste te versoecken, sonder met bescheydenheyd afgeset te konnē vverden. In sulcker vougen zijn Eurialus en Lucretia (gelijck AEneas Sylvius seyt) door het Oog alleen in onderlinge liefde bevangen gevveest. hy eyschte haren goeden vville, door een minnelijck gesichte; en sy vvederom stondt hem syn versoeck toe, met een lonckend Ooge. Guazzo houd het daer voor, dat de Oogen, in't openbaren van de Liefde, meer krachts dan de tonge selfs moet toe-geschreven vverden. Hoort hem hier van in't 4. boeck des Borgerlijcken 'Ommegangs in deser vougen spreken: Onse Oogen (seyt hy) ontdekken selfs tegens onsen vville dat, 't gēen in ons herte leyt verborgen; alsoose aenvvijsen of vvy blijde, droef, minsaem, vvreet, bot, of minne-vvulps zijn. Sy volbrengen niet alleen dat, maer eyschen of beloven oock mennigmaels; en, gelijck tvvee Voet-boden van't herte, geven sy van haet en liefde een onfeylbaer bevvijs; alsoo dat vvy svvijgende kunnen verstaen vverden. Daer staet dan niet aen te tvvijffelen, of de Oogen zijn gelijck een spiegel onses gemoeds, en dat in haer de liefde geheel ge-

plaetst is. Nu gelijk sy een onbedriechelijck kenteeken onser verborgentheden kunnen geven; soo is de tong in tegendeel bedriechelijck, en vveet mennigmaels de bevvegingen onses herten te bedecken; alsoo dat een Minnaer op de vvoorden van syn Beminde niet kan vast gaen, voor alear hy de trouvv inde hand heeft. Daerbeneffens uyttet mennigmaels de tonge yets, 't gêen syn Beminde kan verstoren, en haer gemoed van hem vervremdē: daer de Oogen in tegendeel, door haer gestage eerbiedigheyd, gunst en vriendschap vervvecken, en dienvolgens beloont vverden. Vorders schat ick geen Minnaer soo onversinnig en vermeten, die syne liefde sal aenvangen door de tong aen syn Beminde t'openbaren, indien hy niet alvoren door het aenloncken der Oogen daer toe genoodigt is gevveest: vvaer door hem hōop gegeven vverd, om buytē gevaer syn selven te ontdecken. Hierom zijn oock de Oogen Verborge Redenaers, en Liefdes Tael-mans genaemt,

Die getuygen sonder spreken van haer vrundelijcke smert.

Want (de minne-traentjes, vvaer van Ovidius seyde,

Vt flerent oculos erudiere suos,

al over geslagen zijnde) 't is licht aen de Oogen te bespeuren, hoe't met het hert geschapen staet; alsoo *ubi amor, ibi oculus*, het Oog gevest is, daer het herte vast is; en dat hy, die aen het minne-evil sieck gaet,

- *fixis, ardens, obtutibus haeret,*

met een vlamig gesichte op syn Beminde gelijk als Staroogt; en vvaer het mogelijk, *ipsis eam Oculis impraegnaret*. Phoebus selfs vverd om dies vville van Ovidio geteeckent, daer hy seyt,

- *Quique omnia cernere debes*
Leucothoën spectas, & Virgine figis in una
Quos mundo debes Oculos. -

Vv Oog, vvaer door gy't alles moet beschouven,
 En kondt gy van Leucothoë niet houven,
 En vest doorgaens op haer alleen u Licht,
 Het gêen voor heel de vvereld is gesticht.

Hier uyt is af-te-nemen vvat een sonderling vermaeck de Gelievers uyt elkanders Oogen suygen. Een lonck maer alleen is vvaerdig om door Herculis lasten gemijnt te vverden.

Omnia quae patior mala si pensare velit sors,
Vna aliqua nobis prosperitate, Dii
Hoc precor, ut faciant, faciant me cernere coram,
Cor mihi captivum quae tenet hocce, Deam.

Indien den Hemel vvil mijn eyndeloose qualen,
 Die 'k inde Liefde ly, met een geluck betalen,
 Soo bidd' ick dat ick mach op haer mijn Oogen slaen,
 Die mijne Zielle heeft in 't minne-net gevaen.

't Raectt hem het leven, soo hy dat geluck moet derven:

Werd hem maer de h op onthouven
 Van haer Oochjes vveer t'aenschouven,
 Oh! daer is geen h op met all
 Dat hy langer leven sal.

Maer vvy laten de getuychenissen der Minnaers, de minne-krachten der Oogen bevverende, die my een eyndeloosen arbeyd souden baren, indien icks' al t'samen op een ry sou stellen: en alsoo een nader ontleding van 't minnevverck der Oogen haer in dit geschil geen kleynen luyster telen sal, soo gaen vvy nu voort, en vvijsen aen, op vvat manier het herte soo gesvvinde door het Oog gevat vverd. Eenige dit aengemerckt hebbende, en met haer vernuft niet konnende bepeylen, hoe sulcks natuyrlijcker vvijsse mochte toegaen, hebben't den naem van tooverij gegeven. Mantuanus is een van dese, en seyt:

*Ludit Amor sensus, Oculos perstringit, & aufert
 Libertatem animi, mir  nos fascinat arte.
 Credo aliquis Daemon, subiens praecordia, flammam
 Concitat, & raptam tollit de cardine mentem.*

De liefd bedriegt ons all, begoochelt onse Oogen,
 Steelt onse vryheyd door een tooverend vermogen:
 Een Duyvel (soo'k geloof) kruypt in ons ingevand,
 En ruckt ons sinnen vvech, en stoockt een dull  brandt.

Heliodorus in syn 3. Boeck bevestiget in't lange, dat Liefde tooverij is; dewelcke, na't getuygenisse Ficini, aldus toeget: 'De sterffelijcke menschen (seyt hy) vverden insonderheyd dan betoovert, vvanneer sy met een stadig staroogen hare stralen op elkander vellen, en de Oogē gelijk als te samen vougen, en drincken en suygen in alsoo de liefde tusschen hen beyden: vvant den aenvang van dees sieckte is het Oog. Plutarchus gaet noch verder, en geloofet, dat een mensche hem selven, door syn eygen gesichte, kan betooveren; tot dien eynde by brengende het verdoog van Eutelidas, hoe hy door't vvelbehagen, dat hy uyt syn eygē schoonheyd nam, is aengedaen gevveest. 'tSchijnt dat Ovidius hier op oock syn oog-merck gehad heeft, als hy de fabel van Narcissus voorstelde. Maer dese tooverij, soos' anders dē naem van tooverij mag voeren, is geheel natuyrlijck; alsoose, hoewel uyt een onzichtbare en verborge, evenwel nochtans van een natuyrlijcke uytvloeying en uytvaseming voort koomt; vvelcke uytvloeying aldus voltoyt vverd.

Het herte des menschen door syn stage bevveging een deel van 't eelste bloed uyt syn rechter holligheyd door de hert-aderlijcke ader in de longer geloost hebbende, en aldaer met het suyverste deel des ingeaemden lochts vermengt zijnde, vloeyt het vvederom door de aderlijcke hert-ader na de slincker holligheyd van't hert; alvvaer het den naem en

't vvesen van levendige geesten aenneemt: van daer verspreyden haer dese geesten door 't geheele lichaem, doch stijgen, alsoose licht en dun van stoffe zijn, insonderheyd na het breyn; en aldaer op een nieuuv bevvrocht, en tot haer invloeyende bevveging bequamer gemaect zijnde, vverd haer den naem van dierlijcke geesten gegeven; devvelcke seer gevoechelijck en gesvvind alle de Zenuvige vvegen van't breyn door loopen kunnen, die insonderheyd, die het padt na de Oogen banen, alsoose het tenderste en 't vviydste van allen zijn; vvaer door dese geesten overvloedig in de Oogen komen in te vloeyen; de vvelcke, alsoose doorsichtig en klaer zijn, die geestige stralen gelijk als door gelase vensters uyt laten. Hierom sey Langius, datter in't geheele lichaem des menschen geen vverck-tuyg der sinnen is, het vvelcke soo overvloeyt van geesten, ende een schijnsel uyt sich geeft, als het Ooge; dat selfdige uyt Suetonio, met het vertoog der glintzterende Oogen Augusti, en des Kaysers Tiberij bevvijsende. Dat de Oogen met een ingebore licht en luyster begaeft zijn, getuygen vorders soo de Oogen van Leeuvven, Luyperden en Katten, als oock van andere gedierten; devvelcke in't midden van den nacht selfs flickeren en blincken, soo datse sonder 't behulp van eenig uyterlijck licht bescheydelijck kunnen sien. Yder een kan oock dat selfdige door syn eygen uytvinding vvijs vverden: vvant soo hy de hoecken syner Oogen vvat hard vvil toe-

drucken, het sal hem dencken een glintzterig rond binnen die selfdige te sien, vloeyende uyt het innig licht der Oogen. Dese stralen door het Ooge uyt schietende, voeren met haer (als Valleriola getuygt, en d'ondervinding selfs bevestight) een onzichtelijcken bloed-vvasem, en geestigen damp: het vvelcke vvy aen die gene, die aen ontstekingen der Oogen sieck gaen, bespeuren konnen: vvant,

*Dum spectant oculi laesos, laeduntur & ipsi,
Multaque corporibus transitione nocent.*

Wanneer gesonde Oogen ontsteke Oogen sien,
Dan siet men 't quaet van dese in d'ander Oogen vlien.

het vvelcke alsoo niet en sou uytvallen, 't en vvare de Oogen-stralen, sich streckende na de Oogen des omstaenders, met haer uyt-sleepten een geestig gedeelte van't bloed, alvoren in het ontsteken Ooge verdorven. Dat selfdige getuygen de Oogen der Basiliskesen; als oock dien Ephesiaen, vvaer van Philostratus spreeckt, de vvelcke van soo schadelijcken gesichte vvas, dat hy alle die gene om dē hals bracht, die hy een vvijle tijds met syne Oogen scherp begluyrde. *Mulieres menstruo pollutae* geven aen ons seggē meerder luyster; de vvelcke (als Aristoteles seyt, en d'uytvinding leeraert) door haer gesichte selfs d'aldersuyverste spiegels, gelijk als door bloedige druppels en een neveligen damp, ontluysteren. Indien dan uyt soodanige quaet-sapige lichamen een

diergelijcken onzichtelijcken bloed-vvasem door de Oogen uytvloeyt; soo en kander oock geen rede gegeven vverden, vvaerom van-gelijcken uyt een vvelgestelt lichaem een diergelijck deel van het alder-geestigste bloedt niet te gelijk met de Oogen-stralen sou uyt schieten.

Dit aldus voor uyt gestelt zijnde, sal het den Leser soo rauvv niet voor-komen, soo vvy seggen, dat een Minnaer (vviens bloed, door de heftig-brandende bevvegingen syns herte gelijk als kokende, een overvloedigen vvasem opvverpt) syn Beminde met een scherp en toegenegen Ooge begluyrende, haer door syn aentreffende stralen in gelijcke liefde verstrickt: en sy vvederom van-gelijcken hem, vvanneerse hare glinsterende en soet-lonckende Oogen op hem slaet, en met een onderlinge begluyring hare oogen-stralen verdobbelen en vermengen. Seker 't is geen vvonder, indien sy in sulcker vougen elkanders ingevvant door een geestigen minne-schicht vervvonden, en te gelijk met het gesichte elkanders onderlinge Liefde in-drincken. Want alsoo desen geestigen bloed-vvasem, den vvelcken het Ooge des Minnaers met een snelle bevveging syn Beminde toeschiet, klaer, dun, heet en soet is, Voor soo veel hy klaer is, (seyt Valleriola) overkoomt hy seer vvel, van vvegen een nabuyrige gelijckheyd, en een natuyrlijcke over-een-stemming, met de klaerheyd der Oogen en Oogen-stralen van de Beminde; en vverd om diesvville gelijk als aengelockt,

en gerig ingesogen. Voor soo veel hy dun en fijn is, deurboort hy gesvind ons ingevant; van vvaer hy door de bloed- en geest-aderen seer lichtelijck het geheele lichaem door loopt. Voor soo veel hy heet is, bevveegt en vverckt hy gevveldiglijck; (vvant de hette, na 't getuygenis der Wijsgeren, vverckt het alderkrachtigste) en alsoo gevveldiglijcken vverckende, besmet hy het bloed met een evengelijcke hoedanigheyd, daer hy mede aengedaen is. Het vvelcke Lucretius in syn 4. Boeck van de Natuyr der dingen aerdig schijnt af-te-malen, seggende:

*Hinc illa primum veneris dulcedinis in cor
Stillavit gutta, & successit fervida cura.
Nam si abest quod ames, praestò simulachra tamen sunt
Illius, & nomen dulce obversatur ad aureis.*

Hier van is eerst in 't hert den smaeck van liefdes soetheyd
Gevloeyt, die hem een heeten yver in't gemoed leynt:
Soo dat hem, schoon syn Lief veer van hem is verdeelt,
Haer beelteniss in't Oog, haer naem in d'ooren speelt.

Voor soo veel doch dien geestigen vvasem, uyt het best-bevvrochte bloed ontstaen, van natuyren soet is, behoudende het vvesen van't bloed daer hy uyt gevloeyt is, voed hy ten deelen, en koestert en vervreugd het ingevant: vvaer uyt ontstaet een sonderlingen en onderlingē treck der Gelievers tot elkander; op dat die soet-voedende geesten van des een

in des anders aderen vervvisselt mochten vverden: alsoo dat in deser vougen de Gelievers gelijk als een vleesch en bloed zijn, en van eenen geest gedreven vverden; en datse, voor soo veel als mogelijk is, dat betreffen, 't gēen de Liefde eygen is; namentlijk, dat den Minnaer in de natuyre van syn Beminde verandere, en sy tvvee een lichaem vverdē. Welcken treck der Gelievers tot eenigheyd des lichaems Artemisia, Mauseoli huys-vrouvv, door hare daet genoegsaem bevestigt: devvelcke het doode lichaem hares mans, dien sy seer lief hadde, tot asschen verbrand, en ingedronckē heeft. Doch alsoo die eenigheyd des lichaems natuyrlijker vvijse niet ten vollen kan bejaegt vverden, geschiedt sulcx, voor soo veel het de Natuyre lijden kan, ten deelen, op de geseyde vvijse, door die voedende geesten, de Beminde door de Oogen toegeschoten. Daeromme had een geen ongelijck, als hy seyde:

Het is, ô Rosemond, een deel van uvve Ziell,
 Een stuckje van u leven
 Dat in mijn hertje speelt; en soo my dat ontviel
 Sou ick den geest haest geven:
 Het is een deel van u, dat dickmaels uyt mijn bloed
 VVeer tracht by u te kruypen;
 En soo gy't niet gestaeg met uvve Oogen voed,
 Sal't eens daer henen sluypen.

Hoe't hier mé toegaet, heeft Ficinus, in't vertooch van Phę-

drus en Lycias, met levende coleuren afgeset: Lycias (seyt 'hy) star-oogt op het vvesen van Phaedrus, en Phaedrus vest syn Oogen-appel op de Oogen van Lycias, en sendt met die tintelende stralen te gelijk syne geesten uyt. De stralen van Phaedrus Oogen vverden licht vermengelt met de stralen van Lycias, en de geesten met geesten vereenigt. Den vvasem, ontstaen in Phaedrus hert, kruypt in het ingevvant van Lycias; en, 't geen noch grooter vvonder is, Phaedrus bloed is in Lycias hert; en hier uyt ontstaen dees gebruyckelijcke minne-vvoordtjes, mijn Soet-hert Phaedrus, mijn Eygen-selfs, mijn duyre Helft: en Phaedrus vvederom tot Lycias, O mijn Licht, mijn Vreugd, mijn Ziell, mijn Leven. Phaedrus volligt Lyciam, alsoo syn hert syn geesten soeckt; en Lycias volligt Phaedrum, uyt treck der geesten tot haer eerste sit-plaets; bey volgense, maer Lycias het meest van tvveen, doordien de Revier de Spring-fonteyn meer, dan de Spring-fonteyn de Revier van nooden heeft. &c.

Hier uyt ontstaet dat de Gelievers met een gelijcke vreugd en droefheyd vverden aengedaen: met gelijcke vreugd, als 'Valleriola seyt, van vvegen een sekere gelijck-stemmigheyd, vvaer door sy met elkander in't minnen over een komen; als oock om dat dien klaren en soeten bloed-vvasem, die door de Oogē in het ingevvant gevloeyt is, door syne klaerheyd aenlockt, en vervreugdt door syne soet-

heyd. Met gelijcke droeffheyd vverden sy besprongen, om dat met die over-een-stemming een tegen-strijd vermengt is, alsoose de beminde saeck niet ten vollen en konnen genieten; en om dat dien fijnen en heeten geest, met de ooge-stralen uytgeschoten, door syne dunheyd het ingevvant eenichsins verdeelt en teest, en door syne hette het selfdige beroert, en 't gêen hem toekoomt vvech-sleept, en in des Bemindes natuyre verandert; verandert zijnde laet hy haer niet rusten, maer joockt en treckt doorgaens naer dien, uyt vvien hy gevloeyt is.

Alle 'tgene vvy van de liefd-barende krachten der Oogen tot hier toe hebben bygebracht, heeft And: Laurentius, in syn Boeck van de Edelheyd des Gesichts, met dese korte vvoorden ingetrocken, aen syn tvveede Capittel in deser 'vougen vragende: En vverd de Liefde uyt de vermenging der stralen, door de Oogen uyt-vloey ende, niet geboren? bestaetse niet uyt een t'samen-vouging der alder dunste en fijnste geesten; devvelcke door eenē engen vveg bedecktelijck van het hert in de Oogen sluypen, en die Doorvvachters verleydende, laten sy de Liefde in, devvelcke allencken buyten achterdocht dese borcht besittende, de Rede verradelijck van haren Throon vverpt. Dat Lucretio van-gelijcken dese krachten niet onbekent en zijn gevveest, blijktt genoeghsaem uyt dese regels:

Idque petit corpus mens, unde est saucia amore.

*Namque omnes plerumque cadunt in volnus, & illam
Emicat in partem sanguis, unde icimur ictu,
Et si comminus est, hostem ruber occupat humor.*

De Ziell na 't lichaem treckt dat haer met liefdes qualen
Heeft aengedaen, en 't bloed schiet na dat deel syn stralen
Het gêen ons heeft vervvondt, en soo maer na-genocht
Den Vyand staet, hy vverd bespat van't roode vocht.

'T schijnt hy hier mé vvil uytduyden, dat het bloed eenes menschen, door de stralen der Oogē inde Liefde vervvondt, valt op den Vervvonder; niet anders als het bloed eenes vermoorden mensche, door de vvonde vloeyt na den tegenvvordigen Moorder.

'T en is dan soo vreemden saeck niet, dat de menschen door de Oogen in de Liefde gelijk als betoovert vverden, vvanneerse met een stadig begluyren elkander die geestroerende lonckjes toeschieten; insonderheyd soo de Begluyrers van jeugdig bloed en geesten overvloeyen, en met schoone en klaer-stralende Oogen begaeft zijn.

Wy souden dese stoffe noch vvijd-loopiger verhandelen, 't en vvaet ick dachte, dat dit genoch sou zijn, om ons voorgestelde vvit te bevveren; namentlijck, dat de Oogen, boven alle andere dingen, met een liefd-barend vermogen begaest zijn. Geen minnend breyn sal in dit geschil ons vveder-streven; geen jeugdig herte, overvloeyende van een

levenden en lievenden bloed-vvasem, sal ons seggen tegen spreken; vvaer aen vvy oock maer alleen dit deel van onse Kalfs-klauvven tot een staeltjen op-offeren: het vvelcke soo't met smakelijcke lippen van V.E. geprouft, en buyten vvalging opgenomen vverd, sullen vvy het overijge van onse jeugdige tijd-verdrijfjes V.E. van-gelijcken niet onthouven. Alle vijse Grimmers, die de geheuchenisse van hare leugd te gelijk met die selfdige verloren hebben, en die geen ander tijd-verdrijf en achten, dan die de borse svvellen doet, ontseggen vvy geheel en al dese jeugd-gëeygde spijsse: en daerom

Rijp-bejaerde, Grijs-gebaerde,
 Vanden-jongen-aerd-ontaerde,
 Die de nare aerde na'ert,
 Laet uvv Lichten elders lichten;
 VWant dees niet-dan-minne-dichten
 Heeft geen grijsen baert gebaert.

SIT JONCK.

FOp, ick sie't, gy sचेpt mishagen,
In den lof van ROSELIIN.
Waerse waerdt dien lof te dragen,
Segt gy, sy most schoonder zijn.

Lieve Fop, gy zijt bedrogen:
Nijdt, of Liefde maect u blindt.
Koom, en siet door mijne OOGEN,
'Kwedd gy meer vernougen vindt.

Roseliins oochies.

I.

DEn Hemel loech, het aardrijck vvas verheugd,
 En liet uyt haer bedaude kluytten
 Groeysame spranten spruytten:
 Den zoellen Zephyr blies een ongemeene jeugd
 In kruyd en blaren,
 En dé vergaren
 Veel sachte violetten,
 Die d'aerd alom besetten,
 Doe ROSELIIN van hare lippen
 Den eersten adem-tocht liet glippen.
 Doe liet den Hemel uyt syn Zalen
 Den Rey der Gunst-godinnen dalen;
 Om op haer hoofd vol-op te laten regenen,
 Den suyv'ren dauvv van hare duyrste zegenen.
 De Susters die't Geval bestuyren
 Besloten, dat haer komend' uyren
 Geen ongeval sou komen aen:

En dat haer's levens draet niet t' onty sou vergaen;
Maer een juyst jaren-tal verduyren.

Vrouvv Iuno heeft dêes gaven toe-gebracht:
Den oorspronck uyt een eereijck geslacht:
Vernoeging in des rijckdoms middel-maet;
En een gevvenschten bruylofs-staet.

De Minne-moeder loech
Soo als sy 't Kind op hare armen droeg,
En sprack: In vvel-gevormde leden
Sult gy de eerste plaets bekleeden:
De randen van u een en ander OOG
Sal mijnen Soon gebruycken voor syn boog;
De lodderijge lonckjes
Die uyt haer krystallijn noch sullen vlietten,
Dat zijn de Minne-vonckjes,
En Pijltjes, vvaer hy sal de VVereld mé beschietten.

Minerva heeft een kloeck verstand
In haer uytmuntend breyn geplant;
En haren rosen mond besproeyt
Met 't gêender uyt de kruyck van Ganimedes vloeyt.

Diana, siende datter niets ontbrack,
Waer mé sy 't Kind beschencken mochte, sprack:
Ick gêef den Naem. V naem sy ROSELIIN;
Die noch een Roos sult van de VVereld zijn.

II.

EEn ander roem het vvonder van ons Eeuvv,
 Den Nederlandschen Leeuvv:
 En stell syn Luyt tot dullen trommel-sanck,
 Tot hell trompet-geklanck:
 En vull't papier met spietzen, degen, dagg,
 Met jammer veld-geklach.
 Den Vyand die 'k in mijnen boesem draeg,
 Tot een gestage plaeg,
 Roept steeds: Hou op den Spaensen trommel-slag,
 En svvay de minne-vlagg.
 Hierom vvil ick den Oorlog die my plaegt,
 De vlamme die my knaegt,
 De pijllen die my quetsen suchten uyt,
 Op mijn bevvoege Luyt.
 'T is svveert, noch spietz; geen vvrev'lig krijchs-gevvelde
 'T gêen my geduyrig quelt.
 Een vreemden hóóp, een vvonderlick Gedroch
 Blaest nieuuvven Orelog;
 Schiet schichten uyt het Oog van Roselijjn,
 Besmet met vreemt venijn:
 Door vvvelckers kracht mijn vuyrig ingevvant
 In plaets van bloeyen, brandt.

III.

Ick hebb de vlugge Minn gesien,
 (Gelooft het vvare Minne-lien)
 Met syne minne-vlammen dalen
 In ROSELIINS krystalle Kralen.
 Syn Broertjes, in een groote somm,
 Die huppeldender om end' om;
 En mickten met haer bôog en kóker,
 En dreygden met haer vlammen-stóker.
 Eylaes! mijn angstig hertje beeft:
 Syn Godheyd my getroffen heeft.
 O! Minne, spaer op my uvv krachten;
 En treft haer, die uvv kracht verachten.
 Ick kenn het bitter-soette soet,
 Het opgesmuckte suycker-roet,
 De vvenschelijcke Minne-sorgen
 Die in uvv pijltjes zijn verborgen.
 Ick ken de Vuurtjes die gy stóockt,
 VVaer door gy onse Zieltjes kôockt;
 En maeckt ons Hertjes tot een Oven,
 En doetter in haer traentjes stóven.
 Dan sal ick door des VVerelds rond
 Vvv's Moeders daden maken kond:
 Hoe sy, in list en krachten rijcker,
 Haer vvreeckten aen den Al-bekijcker.

Gy morselt, door de sachte Minn,
 De tanden van de Tygerinn;
 Gy doet den vreedden Leeuvv bedaren,
 En brandt den Wal-visch in de baren.

Gy koelt het kokend Oorlogs-bloed
 Van Mars; gy temt syn grammen moed,
 En doet hem van syn aerd ontaerden,
 In't midden van geveruvvde svvaerden.

Gy ruckt lupijn, na dat syn macht
 De Reusen t'onder hadd gebracht,
 Den Solpher-blixem uyt syn handen,
 En doet hem door uvv blix em branden:

Dat hy syn Conincklijck gevvaed,
 Syn Vrouvv, en Hemel-stoel verlaet;
 Gy doet hem als een regen drupp'len,
 Of met de dulle Stieren hupp'len.

Nu doejem als een vvitte Svvaen
 Door uvve vlam te vvater gaen;
 Nu maeckjem ruyge hengste-pôoten;
 Nu vveerom spitze Satyrs-koten.

De aerd, met alles vvatter leeft,
 De Zee, met alles vvatter svveeft,
 De Hemelen, met hare Goden,
 Die luysteren na uvv geboden.

O! Minn, vvaer vindt men uvv's gelijk?
 Ghy daelt in Plutôos duyster Rijck;
 En vvien de Helle niet kan déren,
 Doet ghy door't minne-vuyr verteren.

IV.

O! vvaerde O O G E N , aerdig licht,
 Die heete herte-vuyrtjes stichtt,
 Die vvonderlijke vonckjes giet,
 Die sonder-g'lijcke lonckjes schiet!
 Doordien den Minne-God uvv gloed
 Achtt hooger dan hy Gnidum doet,
 En maeckt van uvv syn Hemel-zael;
 Segg, met hoedanig eeren-tael
 Sal ick u groeten? vvant, ick sie't,
 Gemeene O O C H I E S zijt ghy niet.
 Geen O O C H I E S ? Neen. 't zijn Starren, vvis,
 Daer soo een God gelegert is.

V.

+ **ALs** by geval,
 Onlangs, mijn Beminde
 Ging door het dal,
 Bloemp jes t'samen binden;

*Stemm, Luz de mi' alma,
 &c.

Siet, onder 't lesen
 VVoud't juyst soo vvesen,
 Dat den Minne-Guyt
 Syn vlamig vvesen
 Schuylden onder 't kruyd.

Hy, die een lust
 Schept in vreemde grillen,
 Nam daer syn rust,
 Om een pijl te spillen.
 Maer d'arme longen
 VVierd selfs besprongen,
 Van mijn ROSELIIN;
 En most, gedvongen,
 Haer gevangen zijn.

Want sy dien Gast
 Met haer blommen boeyde,
 En krêegh hem vast,
 Schoon hy angstigh spoeyde
 Met syne pennen
 Het quaet t'ontrennen:
 Daer hy, naderhand,
 Niet kost ontvvennen
 Van dien soeten band.

VVant als hy sag
 Hare lodder O O G E N ;

Haer soeten lach,
 En syn vreemt vermogen;
 O! Overschoone,
 Hier vwill ick vvonon,
 Riep dien kleynen Guyt;
 Mijns Moeders Throone
 Heeft nu met my uyt.

VI.

Stemm, O faux amant! O langue menteuresse!

DEn Zeyl-steen kan door syn verborge krachten,
 En eygen-aerd, niet soo gestadig trachten,
 Na 't Noorden om te sien;
 Noch Clitïe na 't gulde Sonne-rad,
 VViens Voerman kan, door syn gesvvinden trad,
 Haer Oogen niet ontvlien:

De Wachters van het Gulde Vlies, en App'len,
 Die vvonder gauvv om hare vruchten trapp'len,
 En slaen soo nauvv geen acht,
 Op 't gêen in haer bevvaring is gestelt;
 Als vvel mijn Oog op 't soette Oog-gevvelde
 Van mijn Beminde vvacht.

Maer, nijdig Lot! dat my de soette vruchjes,
 Daer ick om vvensch met minnelijcke suchjes,
 De vruchjes van haer O O G
 Soo schaers uytdeelt. vvant eenen ruymen tijd

Ben ick 't gesicht van hare schoonheyd quijt,
Hoe seer ick daer na poog.

Den meesten tijd is sy in huys geseten:
Vvaer sy haer voedt met 't gierig vwillen-vveten,
En suygt Minervaes borst.
Of siet men haer oyt over straten gaen,
Eylaes! dat is maer peck in't vuyr gedaen;
'T en lescht, maer scherpt den dorst.

Gelijck de Sonn, met 't vvolck-gevvaed behangen,
De Werld ontreckt haer glinsterende vvangen:
Soo doet mijn ROSELIIN .
Koomt s'immer uyt; haer Oochjes zijn bedeckt.
'Tschijnt s'ons, uyt nijd, de soette vreugd ontreckt,
Van haren Oogen-schijn.

Ah! Roselijn, indien u niet kan raken
De soette vreugd, het minnelijck vermaken,
Dat my u O O C H I E S geeft;
Ey, bidd' ick, drijft ten minsten niet den spot,
Met dien vervarelijcken Minne-God,
Die in uvv O O C H I E S leeft.

Die heeft een lust te spannen syne boochjes,
In u gesicht; te sien door uvve O O C H I E S ,
Die selfs geen Oogen heeft.
En vvilt ghy vveer dat blinde Minne-vvicht
Berooven van het noodige gesicht?
Ah! 't is te vvreed geleeft.

VII.

Cvrido heeft synn minne-schicht
 In't binnenst van mijn hert gesonden.
 Nu klaegt het vvispeltuyrig VVicht,
 Dat hy hem noyt heeft vveer gevonden.

VVanneer syn Moeder dit vernam,
 Kon sy haer niet van schreyen speenen;
 En bluschte, laes! haer minne-vlamm,
 Door't al-te-overvloedig vveenen.

Oh! siet, nu schreyen sy om strijd,
 Dat 't menschen dêert om aen te hooren:
 VVant Venus is haer vlammen quijt,
 En 't Boefjen heeft syn pijjl verloren.

Ey! Venus, laet u schreyen staen,
 Den domp-hoorn van uvv minne-vuyren,
 En steectse an mijn hertjen aen,
 Dat door uvv vlammen niet kan duyren.

En gy, Cupido, stilt u pijn;
 Gy moogt niet ongevvapent leven:
 VVant d' O O C H I E S van mijn R O S E L I I N
 Die sullen u vveer schichjes geven.

VIII.

Stemm, Je voudrais bien, o Chloris.

DEn blinden Dvverch, den grooten Vlammen-stóker,
 Die synen lust in brand en moorden stelt,
 Trock lest eenn pijl uyt syn geladen kóker,
 Die, na my docht, vvierd op mijn borst gevelt.
 'K riep, houd! vvaer toe 't onnoodig pijllen-spillen?
 Soeckt gy mijn dood, gy most hem soo niet vwillen.

Soeckt gy mijn dood, gy sult hem soo niet vinden;
 'T gevvenschte sterven, laes! is my ontseyt.
 Soeckt gy mijn dood, gaet dan by mijn Beminde,
 En treft haer borst, vvaer in mijn Hertje leyt.
 Soo lang't daer is, en kan het nimmer sterven;
 Alsoo't daer noyt syn's levens vuyr sal derven.

De vlugge Minn is flux, verstoort, gevlogen,
 VVaer hy mijn soette Vyandinne vand:
 Maer doen hy sag haer lodderijge O O G E N ,
 Smêet hy synn boog en pijllen uyt de hand;
 Stack d'armen uyt, en hechten hem, vol lusten,
 Aen haren mond, dien hy begerig kuste.

En plaetsten in haer vrundelijcke O O G E N
 Al vvatter soet in 't soete minnen heet;
 En svvoer haer, dat syn goddelijck vermogen
 Noyt in haer borst sou vvercken 't minne-leed.

Is 't vreemt dan dat haer Oochjes vvel vermaken;
Maer dat ons minn haer hertje niet kan raken?

IX.

GRijp, ROSELIIN, een spiegel in de handen,
Die van u glants geef klare tuychenis:
Siet daer u corallijne lippe-randen,
VVaer by de purp're rôos gedood-veruvt is.

Siet daer, hoe dat den glinsterende marmer
V voorhoofd met een gladde schors beschiet;
VVat suyver licht, tart selfs den Al-vervvarmer,
VVt 't klaer crystall van uvve O O C H I E S vliett.

Hoe veer 't besneden aensicht gaet te boven,
In blanckheyd, den snee-vvitten Hyacinth;
VVat rijppen stoff uvv borst my geeft tot 't loven,
Die 't Indiaens yvoor in vvitheyd vvint.

Soodanig vvas het vvesen van de Minne,
Doen sy de schoonst scheen, in des Herders Oog;
Doen sy den prijs kreeg, boven tvvee Godinnen;
En met tryomph ten hoogen Hemel toog.

Het Goden-heyr heeft 't puyck van haren Zegen,
Mildadelijck, in uvven schoot gestort;
En u bedauvt, met vvijsheyds duyren regen.
Siet toe, dat gy haer proye niet en vvordt.

X

VVaer hêen, ontaerd gemoed, vvaer hêen?

Dus blind en bloot van alle rêen,

Dat gy u selfs, vvel eer soo vry,

Steeckt in dêes malle slaverny?

Vvat gaet mijn domme Oogen aen,

Haer eygen Meester te verraen;

Een vveg te banen, ten verderf;

Te maken dat ick levend sterf?

Door u, helaes! vverd ick gevvaer,

Vvat holle golven van gevaer,

Vvat baren van verdriet en vvee

Daer bruyschen in de Minne-zee.

Ick svveer't, gy sult hier voor met mijn

In eeuwig-droeve tranen zijn.

'T is reden dat gy vreugde derft,

Die maeckt dat mijne leuchd versterft.

XI.

SOo haest ick sag het treckend soet

Van ROSELIINS Ziel-roovend' O O G E N ,

VVierd my mijn hert, mijn geest, mijn bloed,

Door haer verborge kracht, ontógen.

Ick sochtt: maer (lacy!) ick verloor.
 VWant als haer hellen Oogen-luyster
 Ten tvveeden mael my quaem te voor',
 Gevoeld' ick dat mijn Licht vvierd duyster.

Sy loech, en vlocht eenn hechten band,
 Eenn band van 't hair dat hare vvangen
 Omsvviert; en sloot daer in mijn hand;
 En sprack: Zijt eeuwvig mijn Gevangen.

Nu leef ick sonder Ziell en hert,
 Nu dvvael ick sonder siende Oogen,
 Met handen in haer strick vervvart,
 Met hals in Liefdes jock gebogen.

O! droeven staet, O! lastigh jock,
 Van die haer aen de Minn verbinden!
 Hoe ick mijn selven meerder sôck,
 Hoe ick mijn selven minder vinde.

XII.

ALs de nieuuv-gebore Minne
 Met haer vers-ontvonckte toorts
 Aldereerst mijn hert quam vvinnen,
 Door een ongevonne koorts:

Kon ick mijn vervvonne Oogen
 Niet vveerhouvven, of ick most
 Vvve O O G E N steeds beoogen,

Als ick haer beoogen kost.

Minder sad, en onvermoeder
Sag, en sie ick na u toe,
Als den dicht-geogden Hoeder,
Na de menschelijcke Koe.

Schoon dien grooten Vlammen-stóker
Dreygde, bey met Oog, en boog;
Schoon hy met een vollen kóker
Om uvv lodder O O C H I E S vloog:

Schoon my mijn gemoed voorbeelde,
Het aenstaende ongeluck;
En het spoocksel in my speelde
Van den aengetroffen druck:

'K kon my efter niet vveerhouvven,
Of ick most de soetigheyd
Met een keurig Oog aenschouven,
Dieder in uvv O O C H I E S leyt.

Nu vervvonnen door die O O G E N ,
Daer ick tegens danck na haeck,
Voel ick eerst het vreemt vermogen,
Van haer hinderlijck vermaeck.

Recht als of ick vvaer betóovert,
Van het slinger-slangig hoofd,
Ga ick van gemoed veroveret,
Ben ick van mijn bloed berooft.

'K kan my efter niet vveerhouvven,
 Of ick moet de soettigheyd
 Met een keurig Oog aenschouven,
 Dieder in uvv' O O C H I E S leyt.

Waerom sou ick 't Oog oock keeren?
 Laes! het is te laet bestaen,
 Daer d'onsteke minne-Zeeren
 Zijn soo diep in 't hert gegaen.

Neen, voldoet uvv grage lusten;
 Suyg venijn met Oog, en mond.
 Kan u 't leven niet verlusten,
 Maeckt dan datje sterven kond.

XIII.

IVpijn heeft, tot verderf en bystand,
 Den snellen blixem in de vuyst:
 Neptuyn stuyrt met syn krommen dry-tand,
 Al vvat de bracke Zee bekruyt.

De vvijsse Pallas heeft haer borsten
 Met 't ys re Gorgons hoofd bevvaert:
 En Mars beheerscht de grootte Vorsten,
 In't bloedig strijden, met syn svvaerd.

Vulcanus is op't vuyr bedreven:
 Het angel-klim hoort Baccho toe:

Alciden is een knods gegeven:

Mercurio de vrede-roe.

Cupido is met boog, en pijllen,

En minne-fackels toegerustt.

Dit zijn, O Gôon, de sterckste stijllen,

VVaer op, quansuys, uvv Hemel rustt:

Dit zijn uvv vwapens van vermogen.

Dan, siet eens, ofse niet en zijn

All t'saem vereenigt in de O O G E N ,

Van mijn Godin, mijn R O S E L I I N .

Haer O O G schiet snelle blixem-vlammen;

Vervveekt, somtijds, een bracken vloed;

En doet, als Gorgons hoofd, verstrammen,

Al die sy met haer O O G begroett.

VWie sag oyt doodelijcker vvonden,

Dan die sy door haer loncken maect?

VWie vvas oyt meer van 't vier geschonden,

Dan die haer vlammen heeft geraeckt?

VWat angel-klim maect soo onsinnig,

Als 't vreemt bestralen van haer licht?

VWat knods sloeg immermeer soo vinnig,

Dan 't opslaen van haer fier gesicht?

Haer O O G kan vreugd, en vrede baren,

VVanneer het minsaemlijck belonckt;

Of als een pijll in't herte varen,

Of als een vlam, die't all ontvonckt.

Wel, ROSELIIN , doordien uvv' O O G E N ,
 Alleen, door haren vreemden schijn
 Soo veel als al de Gôon vermogen,
 Sult gy mijn aerdschen Hemel zijn.

XIII.

Die synn Oogen-appel vestt
 Op den luyster van de Sonne,
 Diens gesichte vverd, op't lest,
 Noch ten vollen overvonnen:
 Wil een Oog den Oogen-glanz
 Van mijn ROSELIIN begluyren,
 Dat sal (buyten buyte-kans)
 Oock het selfde eynd besuyren.
 Lockt de Sonn 't gevvas uyt d'aerd,
 Ciertse 't veld met sachte blommen;
 Dese kan een sachten aerd
 In een vvrev'lig hert doen kommen.
 Soo het vlamig Sonn-gesicht
 Duyst're vvolcken vveg kan dragen;
 Dêes kan door een lodder Licht
 Droefheyds nevel van ons jagen.
 Werd de aerde schrael en droog,
 Door de heette Sonne-stralen;

Dêes kan door een vlamig O O G
Vlammen in ons hert doen dalen.

Blinckt het klare Sonnen-Oog
Boven alle Starre-stralen;
ROSELIINTIES Oog-vert oog
Kan geen menschen-Oog behalen.

Krijgt de Maen haer hellen schijn
Van den blyen Sonnen-luyster;
Sonder 't Licht van ROSELIIN
Leef ick in een stagen duyster.

Gy dan, suyvre Vreugde-bron,
Soo uuv O OCHIES , soo u vvesen
Al vermogen 't gêen de Sonn,
Sult mijn tvveede Sonne vvesen.

XV.

SOo den gebulden Stagirijt
Gesien hadd, in syn's levens tijdt,
De O OCHIES van mijn ROSELIIN ,
Van vvat vermogen datse zijn;
En in syn hert had opgetelt
Haer onbegrijppelijck gevveld,
En vvat nauvv-keuriger bedacht
Haer ondoorgrondelijcke kracht;

Hoe dat den glinsterenden schijn
 Van haer bly-geestich crystallijn
 (VVanneer hy onse borst bestraelt)
 Tot binnen in het herte daelt,
 En daer syn vreemde krachten uytt;
 Soo hy geen levend-loose kluyt,
 Of drooge sout-zuyl vvas gevveest,
 Maer vol van leven, en van geest;
 Ick vvedd', hy hadd't gevoelen van
 Synn Meester mé genomen an;
 Als dat de vvercking van 't gesicht
 Door het uyt-stralen vverd verrichtt.

En gy, Galene, sooje saegt
 Hoe ROSELIN de vvereld plaegt,
 En brandt, en blaect door haer gesicht,
 Al vvat Latonaes Soon belichtt,
 En proefden hoe haer O O G bestraelt;
 Ick vvedd', gy riept, Ick hebb gedvvaelt:
 Dêes O O G E N zijn vol vvonder vuyr,
 En van geen vvaterig natuyr.

XVI.

DEn Coning van 't gediert
 Dat door de vvolcken svviert,

En die lupijn reyckt synen blixem aen,
 Kan maer alleen die solpher-vlamm vveerstaen
     Die toetst syn jong Gebroet
 Eerst aen den Sonnen-gloed;
 En vvat met een onvick'lijck Oog dien schijn
 Niet lijden kan, moet voor hem onecht zijn.
     Maer, ROSELIIN , schoonick
 V helder Oog-geblick
 (Waer mé gy 't volck betoovert, en belonckt,
 En daer de Minn syn vlammen aen ontvonckt)
     In 't minst niet kan vveerstaen,
 Noch min haer kracht ontgaen;
 Stoot my (O! Sonn van 't maegdelijck geslacht)
 Daeromm, als onecht, niet uyt u gedacht.
     Weet datter niemand leeft
 Die meer genoegen heeft,
 Die keuriger uvv keurig O O G aenschouvt,
 Dan dien uvv O O G in stage onmacht houdt.
     En vvaer is doch den Man,
 Die dat verdragen kan?
 Daerom, of schiet soo stercke stralen niet;
 Of, 'k bidd' uvv, dat gy door de vingers siet.

XVII.

+ MYn ROSELIIN ging, op eenn dag,
 Haer door het groen verlusten;

+Stemm, Puis que de
 vivre sans aymer.

Waer sy juyst Venus Soontje sag,
 Ten minne-strijd sich rusten.
 Koom (seyse) Dvvingelantje, vry,
 Leg af u boog, en kampt met my.
     Cupido, die vvel eer 't gevvel
 Gesmaeckt hadd van haer O O G E N ,
 Sprack: 'k koom niet tegens u te veld,
 Dan met mijn pijll, en boge:
 Een naeck ontvwapend Kind vermag
 Niet tegens sulcken blixem-slag.
     Dan soo je lust in't kamppen hebt,
 Ick sal mijn pijllen breken,
 Indien g'u tonge niet verrept;
 VWant sy ontzielt met spreken:
 Indien gy bey uvv' O O G E N sluyt;
 VWant scherpe schichjes schietjer uyt.
     Mijn ROSELIIN die lustig vvaer,
 Te vvorst'len, met dien longen,
 Sprack, vvelgemoed: Sie daer, sie daer;
 Ick boey een vvijll mijn tonge,
 En sluytte bey mijn O O G E N dicht:
 Noch tart' ick 't lichte Minne-vvicht.
     De Minn vervvacht den aenval niet:
 Maer tijdt gesvwind aen't vluchten,
 Tervvijll hy kans tot vluchten siet;

En roept haer toe, met suchten:
 Al stelje tong, noch O O G te vverck,
 V schoonheyd is my noch te sterck.

XVIII.

ROSELIIN, die met den glinster van den gladden marmer spott;
 Waerdig om den disch te çieren, van den grooten Donder-God:
 'T is niet sonder rijpe rede, dat ick uvven Oogen-schicht
 Hoog verheffe bovē 'tschitt'ren van het tint'lend starre-licht;
 Boven Cynthia, die moedig haer uytmundend hoofd verheft,
 En haer blancke Na-gebuyren veer in schoonheyd overtreft.
 Schoon het Venus u misgunde, evenvvel sal 't soet gesicht
 Van uvv O O C H I E S eeuwig leven, isser leven in mijn dicht.
 Laet geen dertel O O G begluyrē, 't soet dat in u O O C H I E S leyt,
 Of laet hem de straff besuyrē, van syn onbedachtsaemheyd.
 Laet uvv Oogen-gloed doen koken 't binnenst van syn ingevvandt;
 Dat hy vvenschen sal t'omarmen, 't vuyrtje dat hem heeft gebrandt.
 Laet hem, die de toover-toonen der Syrenen kost ontgaen,
 Even als de vlam het solpher, uvve vlammen steken aen.
 Lodder O O C H I E S, eeuwig duyren moet u klare Sonne-schijn;
 En by d'altijd-klare lichten, altijd klaer gerekent zijn!

Eeuwig moet de vlamme flick'ren, die uyt uvve O O C H I E S breeckt;
Daer den grootten Minne-God syn minne-fackels aen ontsteeckt!

XIX.

Dit is't bestemde uyr. Siet daer, siet daer,
De schoonste van de vvaerde Maegde-schaer.
Koom, Phoebe, hebt gy lust te sien een Maegd,
VViens vveerga 't rondt der aerden niet en draegt,
Noch dragen sal; verscheurt dan, door uvv licht,
Het vvolck-gevvaed van u bedeckt gesicht.
Doch siet vvel toe, dat onder 't scherp besien
Vvv Paerden geen verkeerden vveg en vlien;
Noch gy van 'sHemels gulde asch-punckt raect,
En soo den vall van Phaëton hermaect;
Doe d'Oceaan ley door de hitte droog,
En d'ope aerd schoubare Spooken spoog;
Doe d'ouden Schipper 't Vêermans ampt opsey,
En 't svvarte Bootjen sonder Stuyr-man ley:
Wanneer de Hell de dulle Furij-Vrouvv,
Met hare toorts, ten Hemel senden vvouvv;
Had Padus, door synn vvochten vvater-vloed,
VVt medelij, de hitte niet versoett.

Koom, Phoebe, vry met uvve fackel uyt.
Maer vveet; dat als dien kleynen Minne-Guyt

VVeerom de Gôon vvil branden door de Minn,
Syn toorts ontvonckt aen't Licht van mijn Godin.

XX.

S^Oo heer lijck als vvel eer de Minne-moeder
(Om sien vvie meest van dry in schoonheyd blonck)
Haer toogden aen den Phrygiaensen Hoeder,
Die haer den lof, en gouden appel schonck:

Soo over-schoon blinckt oock mijn Overschoone,
Mijn ROSELIIN, als s'uyt haer kamer treedt;
VVanneer den nucht'ren dauvv haer rose-koonen,
En rooden mond natuyreljick bekleedt.

En sieje niet, hoe dat haer effen voorhoofd,
In glants, den glad-geslepen marmer doot:
VVat schicht, die't hert met minne-smertjes door-klooft,
De vvack're Minn' uyt hare OCHIES stoot?

Al vvaer hy selfs (verlatende den Hemel,
En mennig Land, syn Godheyd toegevvijdt)
Syn vvoonplaets houd; en met een soet gevvelmel
Haer vaerdigt tot een vrundelijcken strijd.

Hoe aerdig kronckelen haer vvlugge vlechten!
Hoe vveeld'rig 't hair voorby haer OCHIES svviert!
En schijnt haer lipp niet met 't corael te vvechten,
VVien dat van beyd' het schoonste purpur çiert?

Hoe blinckt het vvit yvoor aen hals en handen!
 Geen lid, of 't geeft getuyg van godd'lijckheyd.
 Gelukkig hy, vviens dienstbaer' Offerhande
 Een vvel-gevall in dijne O O G E N hey!

Keer, Phoebe, keer, u vers-gespannen vvagen,
 Van vvaer hy koomt, na Tethys bracke bron:
 Of vvilt een vvolk voor uvve Oogen dragen.
 Keer, Phoebe, keer; daer rijst een klaerder Sonn.

Vertoefje noch? gevis, het sal u rouven,
 Wanneer gy 't licht, van mijne ROSELIIN,
 Koomt, met vvangunstijg' Oogen, aen te schouven.
 Keer, keer: daer koomt een schoonder Sonne-schijn.

XXI.

EEn ouden vvroock stack Venus op de krop;
 Die heftig hitsten op,
 Haer hert, tot vvraeck, van't recht belach'lijck leet,
 'T gêen sy van Phoebo lêed;
 Wanneer God Mars, uyt onderling verdrag,
 In hare armen lag.
 'T vvas niet genoeg dat sy dien Klappert had
 Soo door haer vvlamm gevat,
 Als dat hy most syn vvang bevimpelen,
 Met ouvve rimpelen.

Noch hooger stêeg haer lust, tot vveder-hoon:
 Sy greep hem na de kroon.
 VWant daer den Rey der Goden vvas vergaert,
 Riep sy, met spitsen aerd:
 Koom gy, die steeds, tot ander-mans vervvijt,
 Een preutsen Poccher zijt;
 En pronckt, en ronckt op u verguld gevvaed,
 En stralende gelaet:
 Koom gy, en dael met u vermeten licht,
 Eens op het aerd-gesticht:
 En soo gy daer geen O O G E N sult sien staen,
 Die d'uvv te boven gaen;
 Soo heeft, te recht, een schell van eygen vvaen
 Vv Oogen vv el bela'en.
 De Sonn en sag soo haest op't aerdrijck niet,
 Of sag op syn verdriet.
 'T vvas R O S E L I I N , de Sonne van mijn Ziell,
 VVaer op syn Oog eerst viel;
 Alsoo haer Licht soo hell, by d'ander, barnt,
 Als hy, by't kleyn gestarnt.
 Hy sags', en svvêem; en deckte syn gelaet,
 Flux met het vvolck-gevvaed:
 En gaf, uyt schaemt, door syn gesicht, dat mael,
 Noch hett, noch licht, noch strael.

VVanneer lupijn de flickerijge vlam
 Mé van haer O O G vernam;
 Ey! laet (seyd' hy) die Sonnen, nu voortaan,
 Aen onsen Hemel staen.
 Maer Venus, die best kende haren gloed,
 Sprack: Sooje sullicks doet,
 Raeckt't gansche Hemel-vvulf, en, tot u schand,
 Gy selver oock in brand.
 Hoe, soo vvel eer door Phaëton de vlam
 In onse Zalen quam;
 VVat stond ons min te vvachten van dien gloed,
 Daer hy voor svvichten moet?

XXII.

O! Proteu, die van d'Oceaen
 VVel eer u vvesen hebt ontvaen;
 Die noch in 's Moeders buyck kryoelt,
 Die noch in 's Vaders lenden vvoelt;
 VVien't van de Goden is vergunt
 Dat g'u in all's hervormen kunt:
 Kan't vvesen, datje'in't vvoeste nat
 Het vvesen van een vlam aenvatt?
 Dus sprack ick: als my Proteus mond
 Dêes vfrage tot een antvvoord sond:

VVanneer den soetten Oogen-gloed
 Van ROSELIIN u branden doet;
 Kan't vvesen, datje klipper-tand,
 En beeft, in't midden van den brand?

XXIII.

VRaegt gy, minsame ROSELIIN,
 Hoe't ('t gêen ick lestmael sey) kan zijn,
 Dat te gelijk mijn ingevvanden
 Nu schier vervriesen, nu vveer branden?

Hoort. Als g'u Lichjes op my sendt,
 (O! Lichjes, vvaer de Sonn voor vvendt,
 De Maen met haren Rey voor vlieden)
 Voel ick mijn bloed in't lichaem sieden.

Maer hebb ick vveer mijn Oog geleyt
 Op uvv hoogvvaerde achtbaerheid;
 Dan voell ick, midden in de vlammen,
 Mijn hert door kouvve vrees verstrammen.

Is u dêes macht op my vergunt,
 Dat gy mijn bloed, mijn hertje kunt
 Vervriesen, branden door uvv vvesen,
 Sult gy mijn vuyr, en koelsel vvesen.

XXIV.

Soo mennigmael als gy
 Een straeltje schiet op my,
 Vergode ROSELIINE,
 Voell ick een heetten brand
 Mijn grage ingevvand,
 En gerig Zieltje pijnen.

Als ick dat soetste soet
 Van uvven Oogen-gloed
 Koom vveder te verliesen;
 Stracks is den brand geblust:
 En voell (vvaer vind ick rust?)
 Mijn bloed in't lijf vervriesen.

Een ander sla syn Oog
 Na 't glinst'rend Hemel-hoog,
 En star-ooch op haer stralen;
 Op Leeuvv, of Water-man:
 Geen Starr mijn' Oogen kan
 Van mijnen Hemel halen.

Daer sie ick al den schatt,
 Die't Hemel-vvelf omvatt,
 In aengener luyster:
 Daer 's Mars, en Minne-Vrouvv,
 Daer 's hetten, ende kouvv,
 Daer's Sonne-schijn, en duyster.

XXV.

+ 'T Zy ROSELIIN , door't gonstig stralen
 Van haer gesicht,
 Laet in mijn angstig hertje dalen
 Een heuchlijck licht;
 'T zy dat haer O O G , met stuysche vlagen,
 Mijn Ziell bestoot;
 'T is eveneens: vwant bey de plagen
 Zijn even groot.

Soo sy met O O G E N , vol medoogen,
 Haer Slaef begluurr;
 Doet schrale hōop mijn merch verdroogen,
 Door lancksæm vuyr.
 Schiet sy door hare Oogen-vliesen
 Eenn straffen gloed,
 Soo doet de kouvve vrees bevriesen
 Mijn herten-bloed.

Siet, hoe mijn Zieltjen, in de golven
 Van vrees, en hōop,
 Angstvallig vverd gesolt, bedolven.
 Ha, vvreede loop!
 Wat kan my strecken tot genuchten,
 Soo selfs 't geluck

*Stemm, Heureux le jour
 de, &c.

My aen-port tot benauvvde suchten,
En dijd tot druck?

XXVI.

EEn Schaduvv volgt het lichaem dicht,
VVAer op de Sonn syn strael koomt spreiden.
Ick, als een Schaduvv van mijn Licht,
Ben nimmer van haer afgescheyden.

Mijn Zieltjen is uyt my gegaen,
In't lichaem van mijn ROSELINE.
En siet dan, Soettert, my niet aen
Voor dien, die ick van buytten schijne.

Ick ben u ander Ghy. en ghy
En treckt mijn droefheyd niet ter herten.
Laes! hier door koomt het, dat ick ly,
Soo veelderhande minne-smerten.

VVant, niet soo haest (O vreemt gevaer!)
VVerd my u lodder Licht ontogen;
Ofick, die eerst een Schaduvv vvaer,
VVerd Niet, in vvesen, en vermogen.

Oh, of dat Niet noch vreden had!
Maer neen; de bitt're minne-vruchjes
Verand'ren vveer dāt Niet, in VVat.
In vvat? In traentjes, en in suchjes.

XXVII.

+ Siet, vvaerde ROSELIIN,
 Hoe ick gestadig quijn;
 Door uvve vlamme ontsteken:
 Hoe uyt mijn Oogen-bad
 Langs de vvangen koomt leken,
 Bigglend, het siltig nat.
 Ah! dat u O O G E siet
 Dees droeven tranen-vliet,
 En niet een traen laet tranen!
 Sluyt dan de kille kouvv
 Vvve tranende banen?
 Of zijt ghy sonder rouvv?
 Neen: vvant een sachte sucht
 Dickvvils u borst ontvluchtt.
 Die kan getuyge vvesen,
 Dat in u killig hert
 Nu een vonck is geresen,
 Van mede-minne-smert.
 Sal 'k dan de rede ra'en,
 VVaerom ghy mijn getraen
 Steeds siet met drooge O O G E N ?
 Het is uvv Oogen-gloed

+Stemm, Eylaci wreede
 Wicht. &c.

Die u tranen doet droogen;
En niet u kil gemoed.

XXVIII.

DVysend vreughden, duysend vruchten
Geeft my mennigmaels u Licht;
Mennigmaels meer ongenuchten,
Dan Cupidôos minne-schicht.

'K voel mijn geesten vrolijk vroetten,
Door mijn springend' aderen;
Als gy my, door minsaem groetten,
Laet de hope naderen.

'K voel mijn geesten bevend vroetten,
Door mijn trage aderen;
Als gy my, door stuyrs ontmoetten,
Doet de vvanhôop naderen.

Siet, vvat macht u, van den Hemel,
Op mijn Zieltjen is vergunt;
Datje door een Oog-gevvemel
Vreugd, en droefheyd geven kunt.

Lieve, laet uvv O O C H I E S dalen,
Troost-rijck, op mijn Hertje ne'er:
Hebjet opgevult met qualen;
Vult het met u gunst-strael vve'er.

XXIX.

Vle heeft mijn hert gerooft?
 Is't niet 't beminde hoofd,
 Mijn ROSELIIN?
 Voorvvaer, sy moet het zijn.
     Sy moet het zijn. Oy! Oy!
 Mijn tenger hert een proy
 Voort moordend licht,
 Van ROSELIINS gesicht?
     VVat sal ick doen, O smert!
 Hoe raeck ick aen mijn hert?
 Sal 'k by haer gaen,
 Die't heeft, en houd gevaen?
     VVil ick vveerom mijn Schip
 Gaen stooten aen de klipp,
 Van dees Syrêen,
 Daer soo veel schip-breuck le'en?
     Is't hert nu vveg, vvil ick
 Oock brengen in den strick
 'T geheele lijf?
 'T is beter dat ick blijf.
     Is't beter? als gy zijt
 Vvv's levens voedsel quijt,

Vherten-gloed,
 Hoe kond gy leven, Bloed?
     Ha, doodelijcke pest!
 Na vvat sy hell ick best?
 Cupido, vry,
 Gaet gy tot haer, voor my.
     Soo niet: reyck my den band,
 VVaer mé uvv's Moeders hand
 De herten bindt;
 Ick ben te gaen gesint.

XXX.

'T Zijn vreemde plagen, ROSELIIN :
 Ick kan't niet vatten, hoe't mag zijn,
 Dat, daer u vlamig Oogen-licht
 Een vuyr in mijnen boesem stichtt,
 'T gêen dorren doet mijn trage le'en,
 En murrich slorpt uyt 't drooge been,
 Dêes' Oogen efter, nimmer sad,
 Gestadig svvemmen in het nat.
 Ick brand, helaes! en uyt mijn vier
 Ontspringt een lauvve traen-revier.
 'K vind AEtna, met den Nijl in my.
 Ey! traentjes, bluscht mijn vlammen vry:

Ey! lieve vlammen, leckt den drop
Van mijne bracke traentjes op.

XXXI.

ONdoorgrondelijcke gronden!
'K ga niet vaylig, sonder noot;
'K ben niet vrolijck, sonder vvonden;
'K kan niet leven, sonder dood.
'T zijn tvree **O O G E N** die my geven
Dood, en doodelijcke vvond:
En dat dooden doet my leven;
En dat vvonden maectt gezond.
Hierom, op dat ick sou mogen
Hoeden my voor doods gevaer,
Soeck ick stadig dese **O O G E N**,
Om gevondt te zijn van haer.
Soette vvonden, sonder sterven!
Lieflijck sterven, sonder dood!
Aerdig stelen, sonder derven!
Wonder derven, sonder noot!

XXXII.

DEn Basilisck dood't, door den gloet
Van een venijnig Oogen-licht,

Al vvat het schaed'lijck beest begroett,
 Met syn gift-stralende gesicht.
 Is't vreemt dan, dat 't gediert, in't rond,
 Syn moordend Oog ontvlíedt, om 't eerst;
 En hy alleen den dorren grond
 Van't ruyme Libya beheerst?
 Geensins. Maer dit is 't vreemst van all;
 Dat gy van my vverd nagespóort:
 Daer gy (O vvonderbaer geval!)
 My door een aerdigh O O G vermoort.

XXXIII.

+ VErovert in't gemoed,
 Betovert door den gloet
 Van suyver' O O G E N , en haer soette tyranny,
 Soeck ick geduyriglijck 't gesicht, vvaer door ick ly.
 O, vvonderlijck bestier,
 Van u veel-mogend vier!
 Heeft my dan 't Lot geraeckt, dat Clitie 't gesicht
 Doet stadig keeren na het Hemels-Sonne-licht?
 Ofaerd' ick na het stael;
 En uvve Oogen-straell
 Na'et treckende gevveld des Zeyl-steens, vvaer door gy
 My krachtig treckt, en ick koom machteloos tot dy?

*Stemm, C'est trop courir
 les eaux, &c.

Of vverd'ick door de vonck
 Gelockt, van u gelonck,
 Gelijck de Mugg van't vier; dat ick geduyrig haeck
 Na uvve Oogen-vlamm, en terend vuyr-vermaeck?
 Het is een vreemt geval.
 Maer dit's noch 't vreemst van all:
 Dat, schoon ick stadig tracht met u vereent te zijn,
 'T is all om niet; helaes! ick miss of u, of mijn.

XXXIV.

KEer van my uvv lodder O O G E N ,
 Dat geslepen spiegel-glas:
 Koom ick't langer te beoogen,
 Soo vverd ick Tiresias.
 Keer na my uvv lodder Lichten,
 Levendige R O S E L I I N :
 Soose my niet langer lichten,
 'K kan niet langer levend zijn.
 Laes, vvat Lot is my beschóren!
 Minne-moer, hoe dus gemoedt?
 Vvat ontsteeckt uvv heetten toren,
 Dat ick soo veel lijden moet?
 Lieve, laet my 't licht bëerven
 Van haer O O C H I E S , sonder pijn:

Of, voor een gestadig sterven,
 Gun my, dat ick dood mag zijn.

XXXV.

LYdt, ROSELIIN, dat ick uyt uvve Oochjes
 Mijn lijdend Zieltje voe.
 VVaerom dect gy soo minneloos, soo droochjes
 V lieve Lichjes toe?

Dus vvas mijn bé. als gy (O! vremde tréken
 Van u betoov'rend O O G)
 VVt medelij, quansuys, de syde déke
 Van uvve O O C H I E S toog.

Maer nauvvelijcks vvas my vergunt t'beoogen
 Van't aldersoetste soet;
 Of siet, gy vlood, als vander Parthen bogen
 Het vlugge yser doet.

Neen, ROSELIIN, dat voedsel doet niet levē;
 Gy geeft uvv' O O C H I E S niet:
 Maer neemt uvv' O O C H I E S, die gy had gegeven,
 Ey! neemt oock mijn verdriet.

XXXVI.

VVAanneer my, vvaerde ROSELIIN,
 Ontmoett den suyv'ren Sonne-schijn

Van uvve O O C H I E S , vvelckers gloed
 Ontsteken heeft mijn herten-bloed:

Dan vverden mijne voetten vlugg,
 En 'k keer, soo haest ick kan, te rugg;
 Om soo all' ongeval t'ontvlien,
 'T gêen spruyt van u maer aen te sien.

Maer't is vergeefs, dit dvvaes bestaen.
 Eer sal het solpher 't vuyr ontgaen;
 En een beroofde Tygerinn
 Haer dulle gramschap kroppen in:

Eer ick sal konnen roeyen uyt,
 De treken van den Minne-Guyt;
 En vvetten stellen mijn gemoed,
 In 't snacken na u Oogen-gloed.

VWant schoon ick sie vvat ongeval,
 'T en zy ick keer, my naken sal;
 Ick, als de Mugg na't kaers-licht haeckt,
 En rust niet, voor u vier my raeckt.

VVaer toe is oock het vluchten goet;
 Doordien nu overlang mijn bloed,
 En 't diep-getroffen ingevvand
 Staet door uvv' Ooge-strael in brand?

Een brand, dien Circe, die de Sonn
 Haer licht, vvel eer, ontstelen kon,

Door toover-tael, of heylsaem kruyd
 Niet machtig is te blusschen uyt:
   Noch Epidaurus, door syn sapp;
 VViens vviyd-beroemde vvetenschap
 Hyppolito vveer 't leven gaf,
 Na dat hy vvas gedaelt in't graf.
   O, ongeneesbaer minne-leet,
 Daer niemant middel toe en vveet!
 VVerd dan 't onredelijck gediert
 Meer dan een red'lijck mensch geviert?
   Dit vveet de lagen, haer geleyt,
 T'ontschuyllen, met erglistigheyd;
 Dit kent het rechte Diptam kruyd,
 Om 't dood'lijck stael te drijven uyt.
   Dan, 'k bidd niet af van mijne straff.
 De sachte Venus vall my straf,
 Soo'k vvouuv dat, tot mijn lafenis,
 Haer Soon vvaer anders, dan hy is.

XXXVII.

+ HEmel, schuyf u nacht-gordijnen.
 Hoe soo moedig op u Licht?
 Hoe soo trots op u Sonne-gesicht,
 En't tint'lend starn-gesticht?

+Stemm, Hooger Doris
 niet, mijn gloetje.

V zale
 Laet dalen,
 Veel malen,
 Haer stralen:
 Maer s' halen
 Niets by mijn ROSELIINE .
 Vwil sy schijnen,
 'T moet verdvijnen
 Al vvat u vvulf belichtt.

Schoon sy tempert haer gesichjes,
 Schoon sy matigt haer gepronck,
 Schoon sy dempt, toomt en temt haer gelonck,
 'T is niet dan vlam en vonck.
 Haer gluyrtjes,
 Haer kuyrtjes,
 Hoe suyrtjes,
 Hoe stuyrtjes,
 Syn vuyrtjes;
 Haer scherpe Minne-lichjes,
 Minne-schichjes.
 O, die lichjes
 Haer heette kracht ontgonck!

XXXVIII.**Stemm, Amarilli mia bella.**

ROSELIINE , vvat lichten,
 Vvat herte-terend vuur, vvat Ooge-schichten
 Schiëtt gy in mijn gevrichten!
 Recht als een blomm, dien't dauvtjen is ontzogen,
 Sterft door de Sonne-Oogen;
 Soo doen uvv' Lichjes, als'ck lippen-dauvv moet derven,
 ROSELIINE , ://: ://: my sterven.
     Maer vvanneer ick de tippen
 Van u coralen mond, die lieve lippen
 Voel haer aen mijne rippen;
 Dan doe je een geest in mijne ad'ren kommen:
 En gelijk als een blomme
 Rijst door de Sonne, na een vochten dauvv, soo groey ick,
 ROSELIINE ://: ://: soo bloey ick.
     Wel dan, Lief, soo de strale
 Van uvv uytmuntend O O G kan in my dalen,
 En de Ziell uyt my halen;
 En dat een kus my vvederom kan zoogen;
 Doodt dan vry, met uvv' O O G E N .
 Maer als ick sterve, vvilt my dan kusjes geven,
 ROSELIINE ://: ://: 'k sal leven.

XXXIX.

+ **EY!** siet mijn ROSELIIN.
 Soudent vvel rosen zijn,
 Die op haer Lippjes
 Sagt staen gegrondt?
 Neen. Sooje rosen siet,
 Soo schoon sy blösen niet,
 Als vvel de tippjes
 Van haren mond.
 De rose-tippen
 Zijn vvrang van smaeck:
 Maer 't gêen koomt glippen
 Van hare Lippen,
 Geeft een soet vermaeck.
     Ey! siet mijn Sonne aen,
Waer voor vervvonnen staen
 Die vvel besinnen
 Haer vvond're kracht.
 En sou haer Ooge-schijn
 Niet vvel den boge zijn,
Waer mé de Minne
 De **Werld** verkracht?
 Neen. **Want** dien boge

*Stemm, Je ne puis eviter.

Vervondt met smert:
 Maer hare O O G E N ,
 Soet van vermogen,
 Storten vreuchd in 't hert.
     Oh! of de Hemelen
 My 't Ooge-vmelen
 Steeds vvilden gonnen,
 Van ROSELIIN!
 'K gaf om haer luyster niet,
 Die in den duyster schiett;
 Sy sou de Sonne
 Mijns Zielle zijn.
 Oh! of ons monden
 Bleven althoos
 Met soete vvonden
 Aen een gebonden;
 'K kôos het voor Ambrôos.

XL.

HOe, mijn Sonn, alree aen't duycken,
 In den lieven morgen-stond?
 'K sie een droeven domp beluycken
 Wat men aerdig in u vond.
     'K voel die vvonderbare krachten
 Van u een en ander O O G

(Die soo dick mijn Ziell verkrachten
Door een vvonderbaer vertoog)

Niet soo geestig op my dalen;
Niet soo schichtig schietten voort;
Niet soo schitterig bestralen,
Als't u O O G vvel toebehoort:

Niet soo lieffelijck beloncken,
Met een glibberijge keer;
Niet soo minnelijck ontvoncken,
Als ick hebb geproeft vvel eer.

Wat misgunt my dit vermaken,
Van u O O G , mijn Minne-toorts;
Daer ick soo na snack, en hake?
Wat? een hongerijsge koorts.

Artz, vvien 't sorgen is bevolen
Over mijne ROSELIIN,
Breng her voort, uyt alle holen,
Toegepaste medeçijn.

Opent kannen, potten, doosen,
Kiest 't gëen Oost en **West** ons geeft,
Om het droeve sap te losen,
Dat haer O O G benevelt heeft.

Vraegt gy vvat uvv loon sal vvesen?
Dese eer, voor geld en goed:

Dat, met d'eene te genesen,
 Gy tvvee menschen leven doet.
 Daerbeneffens noch dry lonckjes.
 Maer, ick raed' u, siet vvel toe,
 Datse door haer vreemde vonckjes
 In u hert geen koorts en voe;
 Die niet vviijck voor uvve konste.
 En alsoo, voor loon en danck,
 Dêes gevarelijcke gonste
 Dije tot uvv onderganck.

XLI.

Ah! ROSELIIN, dat noyt den Hemel geef,
 Soo lang' ick leef,
 Dat uyr, vvaer in mijn hand volvoeren mocht,
 'T gêen gy versocht.
 Dit eyschten gy: dat ick, vvanneer de Dood
 V hadd' ontbloott
 Van 's levens vreugd, uvv' Oogen-le'en (O rouvv!)
 Toeluycken souvv.
 VVel hoe! kond gy, Voogdesse van mijnn Sin,
 V beelden in,
 Dat ick u souvv sien sterven, (O verdriet!)
 En sterven niet?

Mijn herte svijmt, uyt vreesse van't geval,
Dat komen sal;
En soud' het leven, als alree 't gevaer
Gekomen vvaer?
Ick die schier sterf, soo 'k u, in eenen dag,
Niet sien en mag;
VVat soud' het zijn, vvierd my, voor eeuwvigheyd,
Die vreugd ontseyt?
Ick die nu leef en svveef, door't levend licht,
Van u gesicht;
Sou 'k leven, als die lodderijge vlam
Een eynde nam?
Ick die alleen door uvven lippen-vloed
Nu vverd gevoed;
Sou 'k leven, als de Dood dat lieve nat
Gestolen hadd?
En schoon't soo vvaer, dat my dees vvreede straff
Den Hemel gaf;
Als dat ick, na uvv dood, niet leven kost,
En leven most:
VVAent gy dat ick, vvanneer dien Oogen-gloed,
Die steeds my voedt,
Verdvvenen vvas, soo veel, in sulcken rouvv,
Vermogen souvv?

Eylaes! 'k gevoell dat ick mijn krachten krenck,
 Soo'ck daer aen denck:
 Wat soud 't dan zijn (O ramp!) quaem eens den dag
 Datick het sag?
 Ick sou mijn borst uytstrecken, soo ick dorst,
 Op dijne borst;
 En mijnen mond, en mijne lippen aen
 Vv lippjes slaen:
 En door mijn a'em vervvermen uvve tong,
 V hert en long;
 En bidden, dat doch in uvv boesem viell
 Mijn halve Ziell.
 Leeft nu door hem (sou'k seggen) na u dood,
 Dien gy ontvloodt,
 VVel eer; en dickvils (buyten reden, straf)
 Den dood-steeck gaf.

XLII.

ROSELIIN, hoe mach het komen,
 Dat mijn onbevvest gemoed
 Overkoomt een schrickig schromen,
 Als ick sie uvv'Oogen-gloed?
 Even als die't Oog ontsluyten
 Tegens 't Somer-sonne-licht,

Voell ick oock mijn Oog afstuyten,
Van u lodderig gesicht.

Oh! of my de Goden gonden,
Dat ick soo veell Oogen droeg,
Als in't hoofd van Argus stonden,
Eer't Mercurius afsloeg!

Oh! of sy my vvilde geven
Arends Oogen in mijn hoofd!
Nimmer souden s', in mijn leven,
VVerden van den slaep verdooft.

Maer ick sou u soette O O G E N ,
En dat maegdelijcke root
Met een keurig Oog beoogen,
Tot de Dood mijn Oogen sloot.

Seker, 't vvaer niet sonder rede,
Soo de milde Hemel rey
Op mijn vvelgegronde bede
'T vvelgevvenschte Amen sey.

Toyt s' u op met duysend gaven,
Tot eens 's vverelds vvonder-ding;
Dats' oock duysend Oogen gave,
Tot een haylg vervvondering.

XLIII.

+ Dien dag vvaer in ick 't soet gesicht
 Niet sie van mijn Godinn,
 Die is geen dag, hoe schoon hy lichtt,
 In mijn misnoegden sin.
 Dan treurd mijn moedeloos gemoed;
 En leef, en svveef, gelijk
 Het altijd-droevig Schimm-gebroed,
 In't eeuwvig-duyster Rijck.

Dien dag vvaer in ick 't soet gesicht
 Mag sien van mijn Godinn,
 Eylaes! dien dag vliedt veel te licht,
 In mijn misnoegden sin.
 Soo gaet het met de Helden-schaer,
 Die lupijn Nectar biedt;
 Al sitse mennig hondert jaer,
 Den tijd verdriet haer niet.

Oh! of my 't Lot soo gunstig vvas,
 Oh! of het kon geschien,
 Dat ick altijd het spiegel-glas
 Mocht van haer O O C H I E S sien!
 Dan doch, op dat het niet en schijn
 Dat ick de Gôon benij,
 Het by-zijn van mijn R O S E L I I N ;
 Met uurtjes lijck my.

*Stemm, Een Jonckvrouw
 die miju hert deurwondt.

XLIV.

+ ROSELIINE,

Wit van mijn eerste minne,

Vonck van mijn brand:

'T uyr van quijnen,

Voor mijn verliefde Sinnen,

Is by de hand.

Eylaes! ick sie den hatelijcken dag,

Dat ick sal moeten

V, Lief, begroetten,

Met dit onsoette,

En troosteloos adiu, adiu, adiu, ah! adiu, adiu, ah! ah!

'T soet vermaken

Dat'ck eertijds heb gesogen

VVt u gesicht,

Sal nu maken

Dat jeugd, en vreugd sal droogen.

Als ick het Licht,

Als ick de Sonn van uvve O O G E N derf,

Als ick die loncken,

Die door haer voncken

Mijn Zieltje schoncken

Haer 's levens kracht, verlies, verlies, verlies, als ick haer verlies, ick sterf.

*Stemm, Herderinne, O
waerde blom, &c.

Dan Godinne,
 Schept gy een vvelgevalen
 In hem, die heeft
 Vvve minne
 Gekosen boven alle,
 Wat leven leeft;
 Raept gy een lust uyt syn gespierde jeugd;
 Wilt dan 't vermogen
 Van uvve O O G E N
 Aen niemand toogen:
 Maer spaert voor hem alleen, alleen, alleen, spaert die ongemeene vreugd.

XLV.

+ 'TGêen door Natuys bedvvang,
 En strenge vvinters prang
 In schrle aerde-kuyllen
 Ley voor dood,
 Laet nu de aerd vve'er puyllen
 Wt haer schoot:
 'T veld, in vveeldrige jeugde,
 Verheuchelijcken groeyt:
 'T venus-kruyd
 Willig spruytt:
 Tullepaen,
 Maioraen
 Op't çierelijckste bloeyt,

*Stemm. Voogdesse van
mijn Ziell.

En vult d'Oogen met vreugden.
'T Vee voelt een nieuven gloed,
In het vervrosen bloed;
En huppelt door de veyden,
Vrolijk he'en:
Niets siet men treurig veyden,
Meer alleen.
VVatte minn'lijcke kuyren
Rechtt 't geylle Geytjen aen,
By den Bock:
Wat versock
Doet den Ram,
Aen het Lam;
Op dat het sou verstaen
Syne tochtige vuyren.
Maer niet alleen het Vee:
D'Hardertjes voellen't mé,
Met hare Harderinnen;
Dies, in't Veld,
Niet dan de soette minne
Werd gespelt.
Coridon, vol vernougen,
Prijst syn begaefde Bruyd.
Tyter klaegt
'T gêen hy draegt.

Galathée
 'T minne-vvéé
 Door't Ooge-loncken uytt;
 'T gêen haer tong niet sou vougen.
 'T lieft alles, en het leeft:
 Maer 't leven my begeeft;
 Doordien mijn lieve Leven,
 ROSELIIN,
 VVil sonder lieven leven.
 VVatte pijn!
 'T sachte kruyd, Vee, en Mensche
 Voelt 't soelle Lent-vertog.
 Maer mijn leugd
 Nimmer vreugd
 Scheppen kon
 VVt haer Sonn,
 T'vvijl ROSELIINTIES OOG
 My na koelt' heeft doen vvenschen.

XLVI.

ROOS.

+ VVAnneer mijn purper blôosje bleyckt,
 Mijn stêeltje na syn Moeder reyckt,
 Mijn tenger knopje, metter tijd,
 Allenckjes hare blaertjes vvijdt,

+Toe-spraeck van een
 Roos aen Roselijn.

Die heette Sonn, of schrale vwind,
 Daer na, van haren band ontbindt;
 Koomt maer de Lente vveder aen,
 Men siet my even jeugdig staen.
 Maer, ROSELIIN, raectt gy eens quijt
 Het beste van u Lente-tijd;
 Daer is geen hópe meer: en, ah!
 Daer volgt een stagen vvinter-dag.
 Vlodderijgen Oogen-gloed,
 Die soo veel herten branden doet,
 'T corael dat om u lippen vloeyt,
 Den glantz die op uvv vvangen bloeyt,
 Vervvelckt hy eens, geen Somer-vve'er
 Herbrengt syn eerste schoonheyd vvêer.

ROSELIIN.

Als eens u blaertjes zijn verdroogt,
 Geen Lenten-sog haer vveder soogt;
 Leyd eens u stêel syn knopjen af,
 'T en rijst noyt vveder uyt het graf:
 Maer vvel een uvv's-gelijcke blomm
 Brengt ons de Lente vvederomm.
 Dan 't gaet niet vast, vvanneer de Dood
 Dêes O O G E N van haer kracht ontbloott,
 En my 't gemeene pad doet vlien,
 Of d'aerde mijns-gelijck sal sien.

ROOS.

Indien de gaven van de jeugd
 Noyt keeren tot haer eerste deugd,
 Maer gaen van dag tot dag meer aff;
 VVaerom dan, 't gêen den Hemel gaf,
 Vervvareloost? Voorvvaer, indien
 Gy soo u gaven hêen laet vlien,
 VWas't vreemt, indien, na uvven dag,
 Noyt Oog uvvs O O G S gelijk en sag?

XLVII.

STell ick mijn bevvoege Luyt,
 Tot een Oogen-lof-geluyt,
 Van mijn vvaerde R O S E L I I N ;
 Flux vind'ick de Minn by mijn:
 Die my, met een soet geschal,
 Voor singt, hoe ick spelen sal.
 Soo ick't snaren-spelen staeck,
 En aen't nare suchten raeck;
 Soo 'k mijn vvangen, door den rouvv,
 Met een tranen-vloed bedouvv;
 Hy, als rocht hem mijne pijn,
 Kan niet sonder suchten zijn;
 Hy, als vvaer mijn smert syn vvee,
 Is tot droevig schreyen ree.
 Soo ick in mijn hertje klaeg,

Om de vvonden, die ick draeg;
 Om de vlam, in my gestichtt,
 Door een vvonder Oogen-licht;
 Hy, als of 't hem deernis gaf,
 Spoeltse met syn traentjes af;
 Decktse met syn vvieckjes toe.
 Ben ick vveder 't klagen moe,
 En schepp lust uyt desen standt;
 Hy verdobbelt mijnen brandt:
 Gunt m'een flickerig vertoog,
 Van een Ziel-betoov'rend O O G .
 Schoon ick in den duyster svverf,
 Om mijn hoogste herten-erf,
 'T Licht van ROSEL I I N te sien:
 'K kan hem efter niet ontvlien:
 VVant hy koomt, en lichtt mijnn voet,
 VVaer hy gaèn, en keeren moet.
 Dus, hoe ick my vvend' of keer,
 Laet de Minn my nimmermeer;
 Op dat mijnen minnen-rouvv
 Nimmer-eyndig duyren souvv.

XLVIII.

+ Slet daer, den gulden Vchtend koomt,
 Gesaelt, getoomt,
 Met haer gesvvinde Rossen aen;

+Stemme., Rogier bon
 temps.

Die't koel verwarmen
 Van Tithons armen
 Nu is ontgaen.

    Apollo volgt haer stappen naer;
 VViens glinst rend haer
 Pronckt met een diamante-topp;
 En tijd aen't jagen,
 Met synen vvagen,
 De bergen op.

    Gy oock mijn Sonn, mijn ROSELIIN,
 VVanneer sal't zijn
 Dat ick uvv' OCHIES vveer sal sien;
 Die, door haer krachten,
 De droeve nachten
 Doen van my vlien?

    En hoorje niet? vverd mijne klacht
 Van u verachtt?
 Schoon Phoebus schijnt, 'ten is geen dag,
 Soo'ck 't soet vermogen
 Van uvve O O G E N
 Niet sien en mach.

XLIX.

    ALs des Hemels Zale,
 VVt haer vvolcken-bad,

Laet op d'aerde dalen
 'T lang vergaerde nat;
     En de Sonn haer Paerden
 In de vvolcken schuylt,
 Siet men dat, op aerde,
 D'heel Natuyre pruylt.
     Kruyd, en bloem verslenssen;
 'T veld in tranen smelt;
 Beyde vee, en menschen
 Droefheyds nevel quelt.
     Soette ROSELINE,
 'K bidd u, vraegt dan niet,
 Waerom ick ga quijnen,
 In gestaeg verdriet.
     Siet, mijn Oogen-bronne
 Lauvve tranen giet:
 Want mijn Licht, mijn Sonne,
 V en sie ick niet.

L.

Soele Sephyr, lustich luchje,
 Levend-makend Lente-vruchje,
 VVien ons' aller Moeder d'Aerd
 VVt haer lenden heeft gebaert;

Dat gy Chloris sachte sinnen
 Altijd minsaem vind', in't minnen;
 Dat gansch AEoli geslacht
 V de schoonst van allen acht:
     Lieve vvilt u vlugge veren
 Na de Lage Landen keeren;
 Lage Landen, hoog geroemt,
 VVaer men Mars, en Venus noemt.
     Landen, die de Min-Godinne
 Boven Eryx schijnt te minnen;
 Landen, die haer keurig Kind
 Boven Cyprus heeft gesint.
     VVaer mijn ROSELIN, mijn Sonne,
 Mijn verdriet-en vreugde-bronne,
 Even als de Sonn 't gestart,
 Aller Maegden luyster tart.
     Gaet, en brengt haer dese tranen,
 Die my langs de vvangen tranen,
 VVt mijn droeve Oogen-le'e,
 Even als gesmolte snee.
     Vult haer Ooren met mijn suchten,
 Met de smakeloose vruchten
 Van mijn overvonnen hert,
 Van mijn eyndeloose smert.

Klaegt haer, hoe de dulle sorgen
 Mijn gebeenderen ontmorgen;
 Hoe een stadig herten-leet
 'T bloed uyt mijne a'eren eet.
 Soo my vverd de hōop onthouven,
 Van haer O O C H I E S vveer t'aenschouven,
 Segt, daer is geen hōop met all,
 Dat ick langer leven sal.
 Sotte Sephyr! vvel, vvaer henen?
 Keert u snel-gevvieckte beenen.
 Sooj' haer O O C H I E S nader quam,
 VVierdje van een VVind, een VVlamm.

LI.

SVyre dagen,
 Stuyre vlagen,
 Heeft u plagen
 Noch geen end?
 'T is te lange.
 Ah! hoe bange
 Valt 't verlangen,
 In elend.
 Mag mijn Ooge
 Niet beoogen
 'T soet vermogen
 Van u O O G ;
 VVil d'elende
 Noch niet vvenden,
 Na mijn end, en
 Dood ick poog.
 Oud-bejaerde,
 Grijs-gebaerde,
 Gansch-ontaerde
 Van de jeugd;

Die in 't suchten
 Schept genuchten,
 Droefheyds vruchten
 VVt de vreugd;
 Soo u heugde
 'T gêen verheugde
 Vvve leugd, en
 longen dag,
 V begeren
 Soudt gy keeren,
 En niet vveren
 Mijn geklach.

Eertijds vwaren
 'T blonde haren,
 Blauvve a'eren
 In yvoor;
 'T soet belichten,
 'T vlammen-stichten
 Van tvvee Lichten
 Drong flux door.

Nu en raeckt u,
 Nu en smaeckt u,
 Nu vermaeckt u
 Niet dan goud:
 'T gêen gy schatte
 Boven Schatten,
 Eertijds, dat en
 Geld noch houdt.

Een verrompelt,
 Een verfrompelt,
 Een verschrompelt
 Monster-dier,
 Saegt gy blincken
 Syn geschincken,
 Dêed' u drincken
 'T minne-vier;

'T goud-geflicker
 Maeckt' u quicker.
 Sels eenn lcker
 Wt de hell
 Sou bekliven,
 Bragt hy schijven,
 En verdrijven
 V gequel.

longe jaren
 Soecken 't paren,
 Om een klaren
 OOgen-gloed.

Ouvve socken
 Gouvve brócken,
 En verslocken
 Haer aen 't goed.
 Mijnn gedachten
 Niet en achten,
 Niet en vvachten
 Dan een mensch.
 VVilje? ttout gy
 Dan om 't goud vry:
 Maer onthoudt my
 Niet mijnn vvensch.

LII.

KAn't zijn, mijn Licht, daer ick u licht heb moeten derven,
 Dat ick noch 't licht bekenn?
 Kan't zijn, dat ick, daer ick soo lange heb gaen sterven,
 Noch niet gestorven ben?
 He eft het ramp-salig Lot mijn Ziell niet vvillen stouvvén
 In d'eyndeloosen Nacht?
 Is d'ouden Veer-man van Cocytus noch onthouvvén
 Syn toegeleyde vvracht?
 Heeft dulle sorg dus lang mijn binnenst' ingevvanden
 Moort-gieriglijck verteert;
 En voel ick noch den gloed mijns droeven levens branden,
 In mijnen herten-heert?
 Nu sie ick eerst, vvaerom de sorregen, in't minnen,
 VVel vvonden, en niet dóón:
 Om dat vvy door de dood het eynd niet soudén vvinnen,
 Van stage ramp, en hoon.

Prometheus staet hierom aen't klippig spitz gebonden;
 Alvvaer hem long, en Nierr,
 Oneyndelijck, vverd van den Arends-beck verslonden;
 Als ick van't minne-vier.

En daer hy lichtlijck kon, door een geluckig sterven,
 Bevrijdt zijn van dien rouvv;
 Moet hy, geduyriglijck, 't gevvenschte sterven derven:
 Op dat hy sterven souvv.

Vry, ROSELIIN, laet my vveerom de soette treken
 Sien van uvv Oogen-gloed:
 Om d'uvve zijn de mijn' verandert in tvvee beken,
 Van stagen tranen-vloed.

LIII.

Dien dag, die my uvv' O O G E N ,
 Na lang-gelede pijn,
 Het eerst vveer sal vertoogen,
 Sal d'aengenaemste zijn.

Die sal, om 't vvelbehagen
 Van u lief-lockend Licht,
 Meer dan all' ander dagen
 Met offer zijn verrichtt.

VVerd my dat Licht gegeven
 T'aenschouvv in den nacht;

Die nacht sal lange leven
 In mijn vernougt gedacht.
 Die sal, om 't hooge achten
 Van uvven Oogen-schijn,
 Meer dan all' ander nachten
 Van my bevvieroockt zijn.

LIV.

GElijck een Schip in Zee, bevochten van den vwind,
 Bestorremt van de baren,
 VVanneermen aen de Lucht geen ander licht en vindt,
 Dan 't geen de blixems baren:
 Als grijse Stuyr-luy, steeds in't stuyren opgevoedt,
 Zijn t'eynde raed, en rede;
 En dat den angst, voor't laetst, het sitterend gemoed
 Doet vvorst'len met gebeden:
 Soo vveer 't gesvvolle vocht vverd effen, en 't gevveld
 Der stormen kooft te enden,
 En 't baken daer ontrent een goede have meldt,
 Verheugd sy dervvaerts vvenden.
 Dus is't met mijn gestelt. Als gy, mijn Herten-vreugd,
 Mijn Zielle-baeck, uvv' O O G E N ,
 Na minne-vvinters, en veelvoudig ongeneucht,
 My vveder kooft vertoogen:

Dan rijst mijn hert, dat eerst versoncken lag, en denckt
 Aen geen vervolge suchjes:
 Maer soeckt de vreugde-bron, vvaer uyt het vverd gedrenckt,
 Met duysend minne-vruchjes.

Dan vvind, en bind ick, met een minnelijck onthael,
 Mijn armen om uvv'leden;
 En kuss uvv Lippjes, en uvv' O O C H I E S duysendmael,
 Of meer, soo't vverd geleden.

Maer 't opgehoopte soet, van suycker-kusjes, kan
 Mijn lusjes niet versaden:
 Schoon ick gevoelle, dat de minne-vlam, daer van,
 Mijn hertje meer kooft braden.

Als ick nu in een Zee van suyv're vreugde svvemmm,
 Die't hert nauvv kan bereycken;
 En uvve leedtjes in mijn grage armen klemm,
 Als't klim de dorre Eycken:

Als nu mijn lippjes zijn aen d'uvve vast-geboeyt,
 VVaer van mijn Ziell kan halen
 Een soetter honig-dauvv, dan die daer boven vloeyt,
 In Goden-Nectar-Schalen:

Hoe soet die Lippjes zijn, 't beurt nochtans mennigmael
 Dat ick haer laten moette;
 Om uvve O O C H I E S , met een's Minners Oogen-tael,
 Lust-gierig te begroetten.

O, vvonderlijcken strijd! Vvat gaet de O O G E N aen,
Den mond syn vreugd t'ontrecken?
Ha! ha! nu sie'k den treck. 't vverd maer alleen gedaen,
Om vriendschap te vervvecken.

Want als mijn grage mond snackt na het lieve nat,
Van u bedaude Lippen;
En dat daer door mijn Ziell, haer eerste vvôon-ste'e sad,
Gaet in uvv boesem glippen:

Dan ben ick 't kussen moe, en sijg in uvven schoot;
En soeck, 't gêen m'is ontógen:
Niet in dien mond, die my soo seldsaem heeft gedoodt:
Maer in uvv lodder O O G E N .

En soo vveerom verfrischt, door nieuuvve kracht, die ick
Wt uvve O O C H I E S erve,
Vall ick, met nieuuvven lust, vveer in den ouden strick;
En leef slegs om te sterven.

LV.

+ S V y c k e r - s o e t t e R O S E L I I N E ,
Soet in vvesen, en in schijnen,
Soetter dan het soetste soet;
V V a e r o m m s m a e c k t h e t a l n a r o e t ,
Daer gy mijne Ziell mé voedt?
Waerom zijn uvv Ooge-lichjes
Als vergifte minne-schichjes;

*Stemm, Even als de lieve
rosen.

VVaerom is't ontelbaer tal
 Van uvv kusjes, overal,
 Doorgemengt met bitter gall?
     Overgalde ROSELINE,
 Bitter in u zijn, en schijnen,
 Bitter als het bitter roet;
 VVaerom is de gall soo soet,
 Daer gy mijne Ziell mé voedt?
     Wat doet sulcken soetten soetfel,
 Sulcken aengenamen voedsel
 Vloeyen uyt u rose mond?
 Hoe maect sulcken sachten vvond,
 'T pijltje, dat u O O C H I E sondt?
     Zijn dat uvve treeckjes, O O C H I E S?
 Zijn dat pijltjes van u boochjes?
 Mondtje, 't vocht dat u bespatt,
 Daer ick soo gesvwind na vatt,
 Is dat uvv, of Hemels nat?
     Lipjes, hebje sulcke parten,
 Dat u honig my doet smarten.
 Dat uvv gall my vreugd bereydt?
 O, te soette bitterheyd!
 O, te bitt're soettigheyd!

LVI.

SEgt my, O O C H I E S , soetste rust,
 Segt my, Lippjes, liefste lust,
 Die mijn soetste rust bereydt,
 Daer mijn liefste lust in leyt;
 Meent gy, O O C H I E S , soetste rust,
 Meent gy, Lippjes, liefste lust,
 Dat ick sonder dijnen gloed
 Lust of rust voel in't gemoed;
 Dat ick sonder dijnen douvv
 Lust of rust genieten vvouvv?
 Neen, mijn O O C H I E S , soetste rust,
 Neen, mijn Lippjes, liefste lust;
 Buyten u gevvenschte vreugd
 Vind' ick niet dan ongeneucht.
     Schoon ick all het lastig leet,
 Dat Alcmenaes Sone lêed,
 Om uvv' O O C H I E S lijden most,
 Eer ick my verblijden kost;
 'T leet dat vvaer mijn lust, de pijn
 Sou mijn soetste vreugde zijn.
 Maer soo ick haer niet genoot,
 VVaer mijn leven my een dood.

Wel dan, O O C H I E S , soetste rust,
 Wel dan, Lippjes, liefste lust,
 Wilt gy dat ick rust geniet,
 VVeygert my uvv lus jes niet.

LVII.

+ AL sachjes, ROSELIINE :

Laet niet soo vlamig schijnen
 V schitterend gesicht;
 Besnoeyt uvv lodder loncken,
 Dat soo veel minne-voncken
 In mijnen boesem stichtt.
 VVaer vwill ick (laes!) my vvenden?
 Elend kooft by elende,
 En svvavel in mijn vlam:
 By lonckjes, komen lachjes;
 By kluchjes, koelle klachjes;
 En vvat oyt herten nam.
 Als dan u toover-tale
 Laet haren gallem dalen,
 In mijn verliefde borst;
 O! door dat soet vermogen
 VVerd soo mijn Ziell getogen,
 Dats' uyt haer vvoon-ste'e borstt.

*Stemm, lean de Novelle.

V kusjes vvil ick hélen,
 En 't onverbode stelen,
 Van duysenden, voor vier.
 Noyt vverd my sulcks geschoncken,
 Of vvellust maectt my droncken,
 En 'k tuymel in het vier.

Neen, rose ROSELIINE :
 Laet vry u Lichjes schijnen,
 Schiet vry u Lonckjes toe;
 Geeft kusjes, lusjes, lachjes;
 Geeft kluchjes, suchjes, klachjes:
 Ick ben mijn leven moe.

LVIII.

VVlen gy, minsame ROSELIIN ,
 Hebt eenmael, door den Sonne-schijn
 Van uvve boeyend' O O G E N ,
 De boeyen aengetogen;
 Die mensch sal nimmer zijn verleydt,
 Door schatten, of nieus-gierigheyd,
 Tot d'ongestage Tethys,
 Die selfs haer Vrijers vvreedt is.
 Syn bloed sal nimmer zijn verhett,
 Door dulle trommel, of tromppet;

Om met genoopte paerden
 Te svieren door de svvaerden.
 Noyt sal de lust van't Hof, hoe soet,
 Blind-hoecken syn vernoegt gemoed;
 Om met geduchte Vorsten
 Te slaven, en te dorsten.

Maer 't soet gesicht van u, Godin,
 Verselt met minnelijcke minn,
 Sal hem met Nectar drencken,
 En Kroon, en Scepter schencken.

My dunckt, mijn Ziell, van't lichaem vry,
 VVerd hemel-vvaerts getogen, by
 De hayl'ge Gunst-Godinnen,
 En Zael'gen Rey der Minne.

O! suyver Licht, dat alle mist
 Van ons bedompte Ziellen vvist;
 Dat door u soet vermogen
 Kond suyv'ren onse Oogen.

O! lodder O O C H I E S , vvelckers kracht
 Mijnn dag kan maken van de nacht;
 En d'uyren van mijn leven
 Gesvvinde vleugels geven!

Door u verheugd haer mijn gemoed;
 En vvenscht op aerd geen grootter goed,
 Dan't vvonderlijck vermogen
 Van u vernoegend' O O G E N .

LIX.

+ VOor trouwve liefd staen 's Hemels deuren op.
 Gevvis, ick voel't. Mijn Zielle stijgt ten top
 Der Goden-opper-vreugde-Zael:
 Verlost van't vlees, en vvereld-quaell,
 Selfs voor mijn dood; veracht ick 't gêen
 De vvrecke Werld besit te leen.

De bleecke Doodt en heeft geen deel aen my.
 Persephone, stapp vry mijn deur voorby:
 Mijn vlugge geest en smoorje niet
 In d'eeuvvige vergetel-vliet;
 Schoon 's Nachts Gesusters sneden af,
 Den draed, die my het leven gaf.

Nu, nu vergaen de vvolcken van mijn breyn:
 Een haylig vuyr maeckt mijne geesten reyn:
 Den svvacken mensch staet aen een zy:
 De Ziell, van 's lichaems banden vry,
 Vliegt op de vlercken van de Minn,
 De aerd rond om, ten Hemel in.

Daer leeft en svveeft sy by de hayl'ge Schaer,
 Die Venus minne-vvetten nemen vvaer:
 Waer Cypris vveelde-vvereld drayt,
 En sy haer gulden Scepter svvayt:

*Stemm, La serbande.

Daer rustse in Diones schoot,
Ontlast van allen minne-noot.

Daer pinck-oogt s'op den held'ren Oogen-schijn,
Van mijn Godin, mijn rose ROSELIIN:
Voor vvien sy haer ter aerden leyt,
En stelt voor haer hoog-vvaerdigheyd
Haer selven tot een minne-pand,
Haer selven tot een Offerhand.

SYT JONCK.

Eerste hovlycks-kvsies.

+ Suycker-soete suycker-uyrtjes,
 uytjes, die door minne-kuyrtjes,
 Die door mallend mommelen,
 Die door vroetend rommelen,
 Die door vonckjes, lonckjes, lusjes,
 Die door lachjes, klachjes, kusjes
 Maeckt den Nectar van lupijn
 Tot onsmakelijck venijn:
 uytjes, die de Minne-moeder,
 Tot het meuchlijck minne-voeder,
 (Schoon sy't al met vvenschen vvon)
 Nimmer soeter vvenschen kon;
 Noch de vveelderijge VVichjes,
 Die met haer vergulde schichjes,
 Met haer kasjes van yvoor
 Vliegen heel de VVereld door,
 En vervullen onse hartjes,
 Met haer smarteloose smartjes;
 Noch het vvaerde Weder-paer,
 Van den grooten Donderaer;
 Noch oock Hymen, Houlijcks-hoeder,
 Die de Maegd neemt van haer Moeder,

*Basium xx. Joh. Secundi.

Op dat sy eenn Hoeder raeck,
 Die haer selver Moeder maeck.
 leugdig Paertje; dese uytjes,
 Stoke-brandtjes van u vuyrtjes,
 Nad'ren. Maeckt een vreugd-geluyt:
 Salig Bruydegom, en Bruydt!

    Bruygom, duysendmael gelukkig!
 'T minne-vuyr, t gêen u viel druckig,
 Heeft een mede-gloed gevoed,
 In het minne-killig bloed
 Van een Maegd, by vvelckers schoonheyd
 Venus haer verdienden loon leyt;
 Schoonheyd, die noyt lovis Vrouvv
 Voor haer selfs hervvenschen souvv;
 Noch de schoone Krijgs-gaerde,
 Die den Blixem-schieter baerde
 VVt syn vvijse harssen-blaen,
 Door het toe-doen van Vulcaen:
 Schoonheyd, die van dry Godinnen
 Kan den gulden appel vvinnen,
 Soo den Bruygom 't vonnis uytt.
 Salig Bruydegom, en Bruydt!

    Bruydt, gelukkig boven allen,
 'S Bruygoms eenig vvelgevallen,
 Die u den aenstaenden nacht
 Met ontslote armen vvacht:

Dien ghy door u lieve lippjes,
 Door u rose tepel-tippjes,
 Door u blond-gekruyfde tuyt
 Hart en Zieltjen hebt gebuytt;
 Long en lever hebt doortogen:
 Dies hy na de Maen gaet oogen,
 Of s' haer Paerden niet ontsluyt.
 Salig Bruydegom, en Bruydt!
     Bruygom, laet u klachjes varen;
 VVilt u sachte suchjes sparen;
 Houdt u vvenschjes ingetoomt,
 Nu het vreugde-nachje koomt.
 Meest-tijds vverden trouvve Minnaers
 By de Minne-moeder VVinnaers.
 Phoebus duyckt in't bracke nat,
 En vergunt syn Suster't pad.
 Hesperus, de liefste Starre,
 Daer Hy kan het Oog op sparren,
 Die nu klaer getuygen heeft
 Dat syn Liefde vaylig leeft;
 Hesperus, die d'Hemel-reyen
 Moet voor aen ten rey geleyen,
 Steeckt syn hoofd ten hemel uyt.
 Salig Bruydegom, en Bruydt!
     Maegd gaet onse Bruydt haer keeren
 Na de vveelderijge veren;

Bruygom, 't past u, datje maect
 Dat ser Maegd niet uyt en raect.
 Als sy leyt in't Bruyllofs-laken,
 Salse na u koomste haken;
 En, door schaemt en maegden-eer,
 Vvve koomste vreesen vveer.
 VVie vveet of s' haer sal onthouven
 Van haer vvangen te bedouven,
 Met het maegdelijck getraen?
 Mooglijck salse suchjes slaen.
 Dan 't en kan u niet vervelen;
 Hare suchjes kont gy heelen,
 Als gy, met u lippjes, 't nat
 Van haer lieve Lichjes vatt:
 Als gy onder hare klachjes
 Mengelt minnelijcke lachjes,
 Mengelt vriendelijck geluyt.
 Salig Bruydegom, en Bruyd!
     Als sy nu haer blancke leedtjes,
 Met vertvijfffelende schreedtjes,
 Heeft in't vreugde-bed geleyd;
 VVaer sy dijne koomst verbeydt:
 En daer na haer koomt versellen,
 Daer Dione dy sal stellen
 Boven Scepter, boven kroon
 Van de sterffelijcke Gôon:

Sult gy met verscheye soortjes
Van bekorelijcke vvoordtjes,
Met een vrundelijck vervvijt
V bereyden tot den strijd.
En tot blijk dat niemand't leven
In het kampen sal begeven,
Saljer met een vrede-tael
Kussen duysend duysendmael:
Duysendmael haer lodder Lichjes,
Kasjes van Cupidôos schichjes;
En meer duysendmael het rond
Van haer korallijnen mond.
Dan sal s' haer daer tegens stellen;
En u, tvvijffelachtig, quellen,
Met dit tvvijffelig geluyd:
Lieve, 't is genoch, schey uyt.
Dan sal s' hare lippjes keeren,
En u vrije vingers vveren,
Met een krachteloose kracht.
O, genuchelijcke nacht!
Laet haer klagen, laet haer strijden,
VVilt het dragen, vvilt het lijden:
VVant daer door krijgt 't minne-bloed
Eerst een rechten minne-gloed.
Dat gevecht sal u begeren,
Lust, en moed, en kracht vermeerren:

VVeest voor 't vvorstelen niet schuvv;
 Door het vveyg ren noodigt s'u.
 Laet dan uvve vingers vveyen
 Door de vveelderijge vveyen
 Van haer halsje, van haer borst,
 Die den glinsterenden korst
 Van het vvitt yvoor sou dōoven;
 Stuyrtse van bene'en na boven,
 En van boven, na de kant
 Die soo mennig man vermant.
 Vougt by dese lieve lusjes
 Soo veel minnelijcke kusjes,
 Als oyt somer bloemmen bracht.
 O, genuchelijcke nacht!
     Laet het aen liefallig spreken
 Vvve tonge niet ontbreken;
 Stelt u lippjes allebey
 Tot een vriendelijck gevley,
 Tot een heuchelijck gehommel,
 Tot een minnelijck gemommel;
 Even als den Zephyr queelt,
 VVen hy door de telchjes speelt:
 Als de Duyfjes korokotten,
 VVen sy beck aen beckje botten:
 Als de afgesloofde Svvaen
 Laet haer laetsten gallem gaen.

Soo sals' haer geveysnde sinnen
Willens laten overvinnen,
En, vermant door minne-pijn,
Min en min vveerspanning zijn.
Tot nu alle schaemt staet buyten;
En haer, adem-loos, laet sluyten
In uvv armen, als verkracht.
O, genuchelijcke nacht!
O, techt-rustig romm'lend rusten!
Dan sal u het leven lusten;
Dan sal vveer een nieuven tocht
Trecken u na 't kusjes vocht.
Dan sal oock de Maegd aenvangen
Selfs te boeten u verlangen;
En versoeten 't minne-leyd,
Met gelijcke soetigheyd.
Dan sals', in het jeugdig mallen,
Om u vvillig halsje vallen;
En haer ope montjen aen
V gespalckte lipjes slaen;
En u 't minne-voedsel geven,
Dat ons stervende doet leven;
En u vullen met het soet,
Dat ons levend sterven doet.
Dan sal sy vvat vrijer spelen;
En een minne-taeltje quelen,

Dat sy noyt te voorschijn bracht.
 O, genuchelijcke nacht!
     Siet, dan is den tijd gekomen,
 Dat de lans dient aengenomen:
 Venus selver toept, alarm;
 En den Minne-god, omarm.
 VVilt dan, door een vvacker vvoelen,
 Vvve minne-vlammen koelen;
 Tot u krachten zijn verkracht.
 O, genuchelijcke nacht!
     Woelt en vvemelt heele nachjes,
 Foolt en femelt heele dachjes,
 Kust en blust u lieve lust,
 Rust en rommelt als't u lustt.
 Maeckt, eer lang, dat soete Spruyten
 Vvven houvvlijcks-disch omsluyten;
 Die, door haer gediensighe'en,
 Staen ten steun van uvve le'en,
 In d'aenstaende grijse tijden:
 Die u laven in u lijden,
 Met een troostelijck geluyd.
 Salig Bruydegom, en Bruyd!

SYT JONCK.